

VÝZKUM POSTOJŮ CÍLOVÉ SKUPINY K LIDSKÝM PRÁVŮM A PRÁVŮM OHROŽENÝCH MENŠIN

17. ŘÍJNA 2023

MEDIAN

zpracováno pro

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Norway
grants

metodologie

velikost vzorku	2023 N = 1011 (15-30 let) 2021 N = 1008 (15-30 let); N = 1004 (21-36 let) 2014 N = 1004 (15-25 let) Pozn.: U dat z roku 2021 pracujeme s překryvem vzorků pro věkovou kategorii 15-30 let (N = 1343)
termín dotazování	31. srpna – 17. září 2023
metoda sběru dat	online dotazování na panelu respondentů (CAWI)
reprezentativita	výzkum je reprezentativní pro populaci dané cílové skupiny podle základních sociodemografických proměnných (pohlaví, věku, kraje a velikosti místa bydliště)
realizátor a zadavatel	nezávislý výzkum realizuje společnost MEDIAN, s.r.o. (člen SIMAR) exklusivně pro Ministerstvo pro místní rozvoj

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

o výzkumu

Výzkum postojů cílové skupiny k lidským právům a ohroženým menšinám je součástí aktivit Ministerstva pro místní rozvoj ČR, projektu Místo pro všechny – budování prostoru pro vzájemné soužití, který se zaměřuje na osvětu mezi cílovou skupinou mladých lidí o problematice lidských práv, rasismu, diskriminace či násilí z nenávisti. Tento výzkum navazuje na předchozí dotazníková šetření k dané problematice, realizovaná v letech 2014 a 2021.

Výzkumný postup se oproti předchozím letům mírně liší. V roce 2014 byla dotazována jen část současných otázek (nebyly zahrnuty okruhy modern scale racism a sociální distance). Cílová populace byla ve věku 15-25 let. V roce 2021 proběhl výzkum na dvou cílových populacích, a to ve věku 15-30 let a ve věku 21-36 let. Otázky byly stejné jako v současnosti. Letošní (2023) výzkum byl zacílen na jednu věkovou skupinu, a to 15-30 let. S rokem 2021 komparujeme pouze data vztahující se na stejnou věkovou skupinu v té době. U všech třech výzkumů bylo dotazováno metodou CAWI.

Výzkum se tematicky zaměřuje na následující oblasti:

- Experimentální otázky, které zjišťují, zda jsou různé situace hodnoceny stejně nebo odlišně, pokud je zmíněna etnicita nebo náboženství aktéra;
- Osobní a zprostředkované zkušenosti s příslušníky menšin;
- Vnímání obsahu pojmu násilí z nenávisti;
- Vztah k jednotlivým skupinám ve společnosti (hodnocení soužití, dostatku informací, vnímání při osobním a veřejném kontaktu, hodnocení jejich postavení v ČR);
- Vnímání kampaně Hate Free;
- Postoje k otázkám lidských práv, z nichž se odvozuje klíčový indikátor – podíl osob z cílové skupiny s pozitivním vztahem k lidským právům.

struktura vzorku 2023

Pohlaví

Muž	50,4
Žena	49,6

Věk

15-18 let	25,3
19-22 let	21,7
23-26 let	23,5
27-30 let	29,5

Vzdělání (dosažené)

základní	35,5
vyučen/ střední bez maturity	16,2
střední s maturitou	30,2
vysokoškolské	18,1

Velikost místa bydliště

Do 999 ob.	14,7
1 000 až 4 999 ob.	19,7
5 000 až 19 999 ob.	18,5
20 000 až 99 999 ob.	21,3
100 000 a více ob.	25,8

Kraj

Praha	14,2
Středočeský kraj	13,7
Jihočeský kraj	5,6
Plzeňský kraj	5,7
Karlovarský kraj	2,3
Ústecký kraj	8,6
Liberecký kraj	3,4
Královéhradecký kraj	5,6
Pardubický kraj	4,9
Vysočina	5,2
Jihomoravský kraj	9,8
Olomoucký kraj	5,3
Zlínský kraj	5,1
Moravskoslezský kraj	10,7

Pozn.: Struktura ve váženém datovém souboru

shrnutí hlavních závěrů I

Výsledky 3. vlny výzkumu na téma lidských práv nelze zobecnit na jednoduchý trend. Vývoj postojů je mezi respondenty různý, zejména v závislosti na minoritní skupině, které se týkají. Výsledky jsou také patrně ovlivněny děním a zásadními změnami oproti roku 2021. Zejména jde o postoje k menšině Rusů a Ukrajinců. Jednotlivé výsledky proto shrneme po příslušných skupinách a v souvislosti s dlouhodobým vývojem postojů od roku 2014, který můžeme sledovat v kategorii experimentálních otázek. Jde o ty otázky, kdy respondenti hodnotí předloženou situaci. Přibližně polovině z nich je přitom předložena varianta otázky s etnickou, národnostně apod. zbarvenou možností, druhé přibližně polovině je předložena varianta neutrální. Výsledky obou variant by měly být z čistě statistického pohledu totožné. Případné odchylky interpretujeme v kontextu hodnocení posuzované minority. V textu shrnutí se ale vyjadřujeme přímo k širší škále otázek, které máme pro zvolenou skupinu k dispozici. Část otázek byla poprvé položena až v roce 2021, pročež nemůžeme srovnávat s rokem 2014.

U hodnocení romského etnika zaznamenáváme částečný pozitivní trend. V porovnání s výzkumem z roku 2014 je patrné markantní zlepšení postojů mladých vůči romskému etniku. Oproti roku 2021 jde jen o mírné zlepšení těchto postojů. V některých otázkách je patrné více (pronájem bytu), v jiných je vidět spíše zhoršení vztahu k této minoritě (modern racism scale). V rámci statistické chyby tak můžeme říct, že tento vývoj za poslední dva roky převážně stagnuje. Je ovšem patrné zlepšení v hodnocení extrémních výroků. V dlouhodobém vývoji vztahu mladých Čechů a Češek k romské minoritě tak pozorujeme postupný pozitivní trend.

shrnutí hlavních závěrů II

Nově provedený výzkum nám také umožnil zachytit posun v obecném vnímání lidských práv. Tento vztah jsme testovali na základě sumarizace odpovědí na otázky zachycující dílčí postoje k lidskoprávním otázkám i na otázky testující elementární znalosti reálií souvisejících s ochranou lidských práv v ČR. Dle výsledku tohoto procesu lze říci, že ve zkoumané věkové skupině 15-30 let zastává pozitivní vztah k lidským právům 70 % dotázaných. V roce 2021 jsme u tohoto ukazatele naměřili 71 % těch, kteří mají ve stejné věkové kategorii pozitivní vztah k lidským právům. Mezi roky 2021 a 2023 tedy nedošlo ke statisticky významné změně u uvedeného ukazatele.

Kalkulace tzv. baseline (2021) / endline (2023) zahrnovala 4 oblasti, ve kterých mohl být zachycen pozitivní vztah respondenta k lidským právům. Nejlepší skóre v endline (2023) – 4 krát prokázaný kladný postoj – měla více než třetina dotázaných (35 %). Je to mírně méně než v baseline v roce 2021 (39 %). Třikrát ovšem pozitivní postoj prokázalo větší množství respondentů, než v předchozím výzkumu (36 % v roce 2023, 32 % v roce 2021). Více než pětina dotázaných prokázala kladný postoj k LP 2 krát (22 %) a pouhých 8 % jej prokázalo jen jednou. Množství těch, kteří kladný vztah k LP nedemonstrovali vůbec, je zanedbatelné (<1 %).

V postoji k lidským právům byli nyní většinou negativnější vyučení respondenti. Patrný byl též pozitivní vliv nižšího věku – čím mladší respondent, tím vyšší pravděpodobnost kladného postoje k lidským právům. U většiny také platilo, že pozitivnější postoje zastávaly ženy a příslušníci specifických skupin či subkultur.

shrnutí hlavních závěrů III

Stejně jako v předchozích výzkumech se i nyní mezi respondenty projevil pozitivní vztah k zástupcům vietnamské minority. Soužití s Vietnamci hodnotí téměř všichni dotázaní jako bezproblémové, nadále je tak vnímají nejvíce pozitivně ze všech posuzovaných skupin. I podle ukazatele modern scale racism je vztah mladých Čechů a Češek vůči vietnamské minoritě převážně pozitivní. V experimentálním příkladu podnikatele, který je podezřelý z krácení daní, jsou dokonce respondenti příznivěji nakloněni vůči vietnamskému podnikateli než vůči neutrální variantě této situace.

V porovnání s předchozími vlnami výzkumu došlo ke změnám zejména ve vnímání příslušníků ukrajinské a ruské menšiny. Za problémové označuje vztahy s příslušníky ukrajinské menšiny o 15 procentních bodů více respondentů než v roce 2021. U ruské menšiny činí tento nárůst dokonce bez mála 18 bodů. Zcela zásadní je nárůst souhlasu s výrokem: *V posledních letech se jim dávalo v médiích příliš mnoho pozornosti a prokazovali jsme jim víc respektu, než by si zasloužili.* V případě Ukrajinců se jedná o nárůst souhlasu o více než 30 procentních bodů, v případě Rusů jde o patnáctibodový nárůst. Na druhou stranu výrazně narostl i relativní počet těch, kteří uvádí, že život příslušníků těchto menšin je v ČR komplikovaný. V případě Rusů jde o nárůst o 27 bodů, v případě Ukrajinců o 15 bodů. U obou těchto skupin příslušníků národnostní menšiny (Rusové, Ukrajinci) pozorujeme také zhoršující se tendenci v otázce sociální distance. Výrazně větší množství respondentů nesouhlasí s tím, že by se příslušník některé z těchto menšin (Rusů, Ukrajinců) vyskytoval na důležitých místech jejich běžného života. Na druhou stranu nezaznamenáváme zásadní negativní vývoj při měření postojů ve vztahu ke konkrétní situaci. V ukázkovém příkladu řidiče parkujícího na místě vyhrazeném pro vozíčkáře, aniž by byl vozíčkářem, se respondenti vyjadřují ve stejné míře proti parkujícímu řidiči v neutrální variantě jako ve variantě, kdy parkující auto nese ruskou poznávací značku.

shrnutí hlavních závěrů IV

U ostatních pozorovaných menšin nedošlo k zásadním posunům. Shrňme ještě změnu postojů k náboženské menšině, která byla v minulých letech v ČR předmětem vášnivé veřejné diskuze. Modelové případy týkající se Muslimů respondenti označili za projevy násilí z nenávisti ve stejné míře, jako v roce 2021. V roce 2014 tato sada nebyla dotazována ve stejné podobě. Téměř beze změny je i hodnocení modelové situace, ve které se 22 let stará muslimská dívka vdává a zanechává studia. Více než polovina dotázaných uvedla, že je do toho nucena svou rodinou. Jen necelých 5 % tvrdí to samé v případě, kdy není u dívky uvedena její víra. Téměř stejné výsledky mělo dotazování i v roce 2021, kdy jsme tuto otázku poprvé dotazovali. Nepatrně vyšší relativní množství respondentů v porovnání s rokem 2021 označilo v jiné modelové situaci muslimskou učitelku za příliš přísnou. Stejný nárůst ovšem pozorujeme i v případě neutrální varianty. Můžeme tedy konstatovat, že postoje mladých Čechů a Češek vůči Muslimům se za poslední dva roky výrazně nezměnily.

Kampaň Hate Free hodnotí dotázaní převážně pozitivně. Tři čtvrtiny z nich ji označují za užitečnou a sympatickou. Čtyři z pěti dotázaných ji vnímají jako poučnou. Tyto výsledky potvrzují výzkum z roku 2021, ve kterém jsme zjistili téměř stejné hodnocení. V přístupu k lidským právům zaznamenáváme téměř stejnou míru pozitivních postojů (70 %), jako v roce 2021 (71 %). Rozdíl mezi baseline a endline je necelé jedno procento, protože nemůžeme mluvit o statisticky významné změně. Vztah k lidským právům počítáme jak na základě sady otázek týkajících se jak postojů k situacím, ve kterých byla lidská práva porušena, tak na základě okrajových znalostí této problematiky.

Souhrnně lze říci, že v porovnání s předchozími vlnami výzkumu nedošlo k jednoznačné změně ve smyslu zhoršení či zlepšení postojů k právům menšin v ČR mezi mladými. V dílčích oblastech jsme naměřili změny, jejich vyznění je ovšem ambivalentní. Je to patrné např. ve vztahu k příslušníkům ruské a ukrajinské menšiny, kde došlo k nárůstu jak v některých případech pozitivních, tak v případech jiných negativních sentimentů. Není ovšem možné říci, že by se postoje mladých lidí k ochraně lidských práv zejména v souvislosti s příslušníky některých menšin výraznou měrou zhoršily nebo zlepšily.

POSTOJE K VIETNAMCŮM

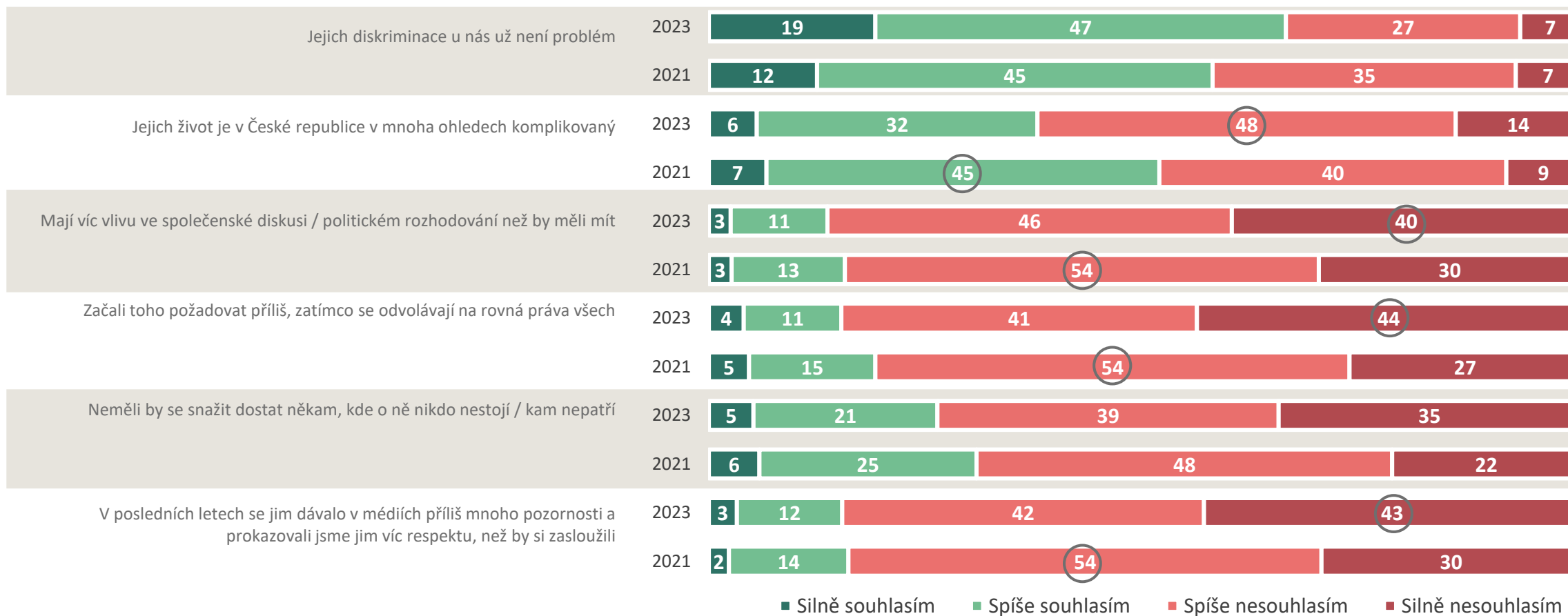
---

shrnutí | postoje k Vietnamcům

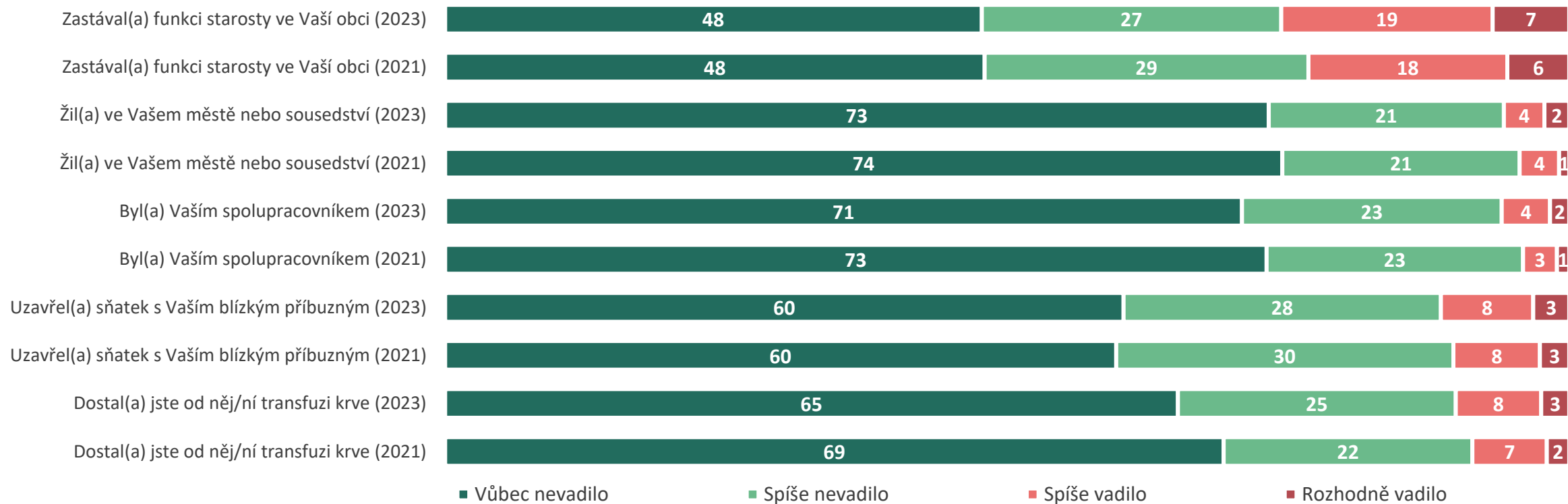
Vztah k příslušníkům Vietnamské menšiny je převážně pozitivní. Je to patrné obzvláště v porovnání s ostatními sledovanými skupinami. **Vývoj tohoto vztahu je ale rozporuplný.** Na jednu stranu klesá počet těch, podle kterých je život Vietnamců v Česku komplikovaný, a zároveň stoupá množství těch, podle nichž už u nás diskriminace příslušníků této menšiny není problém, na druhou stranu ale roste relativní množství těch, kteří silně nesouhlasí s výroky o nepatřičném zvýhodňování Vietnamců (více vlivu, než by měli mít; požadují toho příliš; více prostoru v médiích, než si zaslouží).

V oblasti sociální distance nejsou patrné žádné významné rozdíly oproti předchozímu dotazování. V všech otázkách nepatrně narostl relativní počet těch, kterým by atributy blízkosti k tomuto etniku vadily, ovšem všude jde o statisticky nesignifikantní nárůst. Můžeme tedy konstatovat, že **postoje mladých lidí k příslušníkům Vietnamské menšiny jsou dlouhodobě spíše kladné a zásadně se nemění.**

modern racism scale | Vietnamci

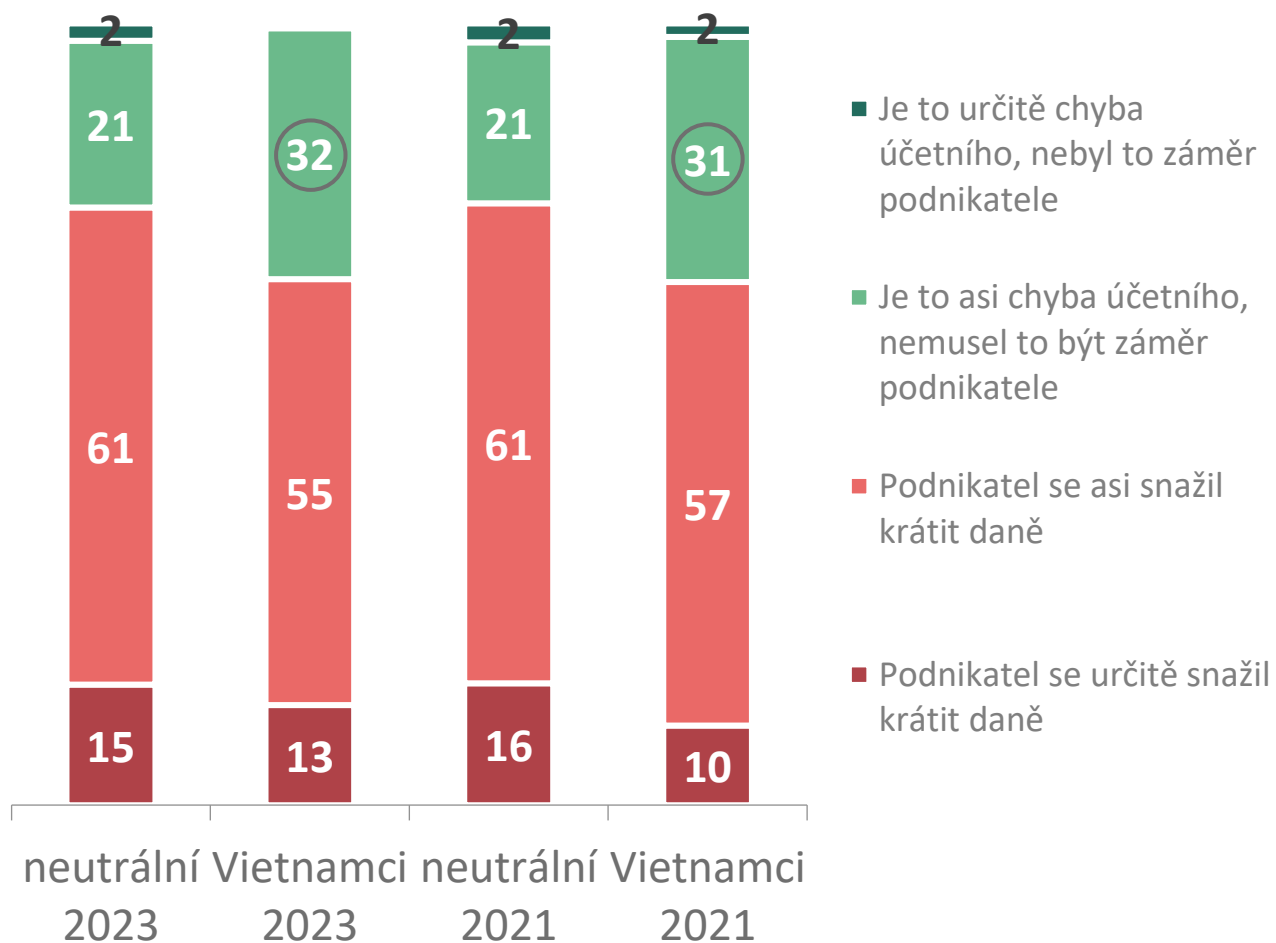

sociální distance | Vietnamci

experimentální otázka | nesrovnalosti u podnikatele

porovnání etap

V04. Co byste si pomyslel(a), pokud byste si přečetl(a) o tom, že finanční úřad odhalil vietnamského podnikatel/podnikatele, který má velké nesrovnalosti v platbách DPH a hrozí mu pokuta?

N neutrální 2023 = 512 ; N Vietnamci 2023 = 499 ; N neutrální 2021 = 493 ; N Vietnamci 2021 = 515 ; graf zobrazuje údaje v %

POSTOJE K ROMŮM

---

shrnutí | postoje k Romům

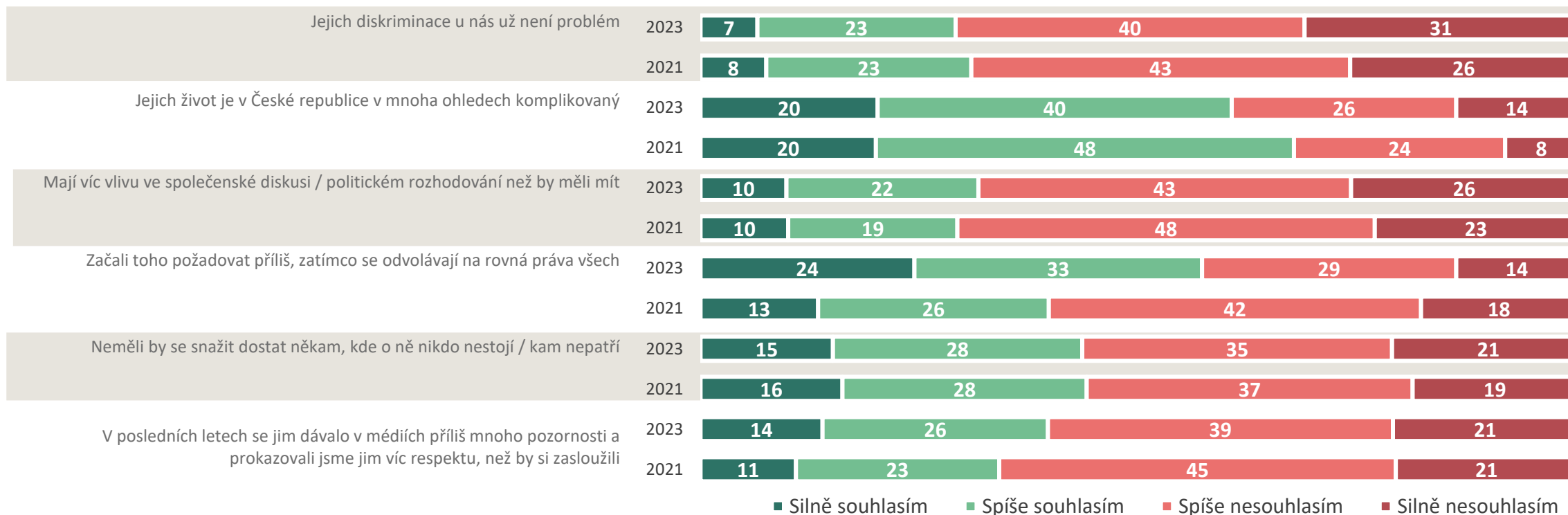
Ve srovnání s roky 2014 a 2021 se postoje k Romům částečně posunuly k pozitivnímu vnímání, ale celkově jsou Romové stále ve srovnání s ostatními skupinami vnímáni nejvíce negativně.

Ve vnímání Romů a jejich postavení ve společnosti jsou viditelné generační rozdíly. Např. s výrokem, že diskriminace Romů už u nás není problém nesouhlasí 40 % respondentů ve věku od 15 do 19 let, ale jen 24 % ve věku od 27 do 30 let. S tím, že je život Romů v ČR komplikovaný souhlasí častěji ženy, než muži.

V experimentálních otázkách Romům mladí neměřili stejným metrem i když se potvrdil zlepšující se trend.

Mezi lety 2023, 2021 a 2014 je sice zřejmý posun, kdy menší podíl mladých lidí vnímá situace s Romy negativně, je třeba ale brát v úvahu skutečnost, že celkově se stejně posunuly i bezpříznakové varianty a vzájemný rozdíl bezpříznakové varianty a Romů do značné míry přetrvává.

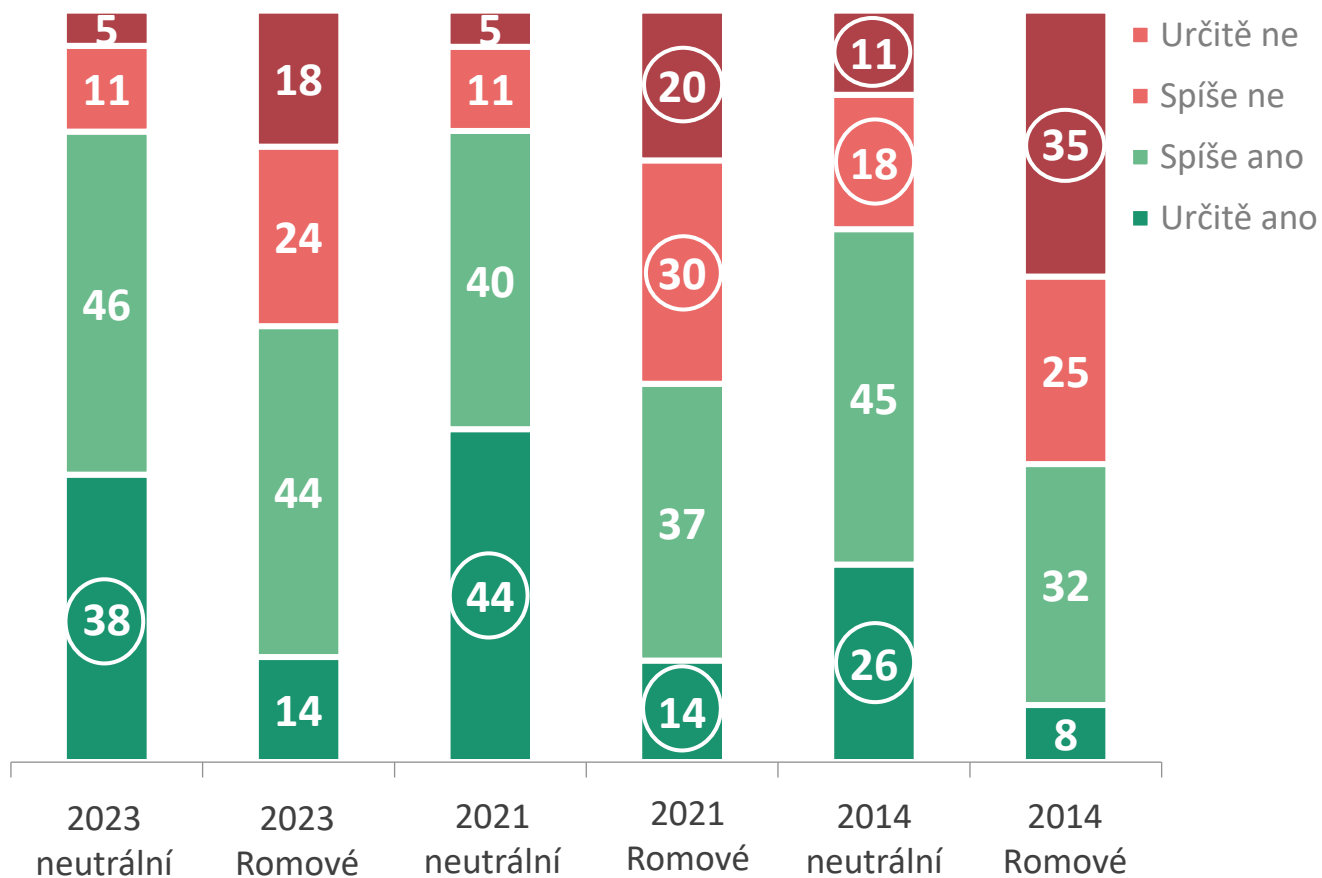
modern racism scale | Romové

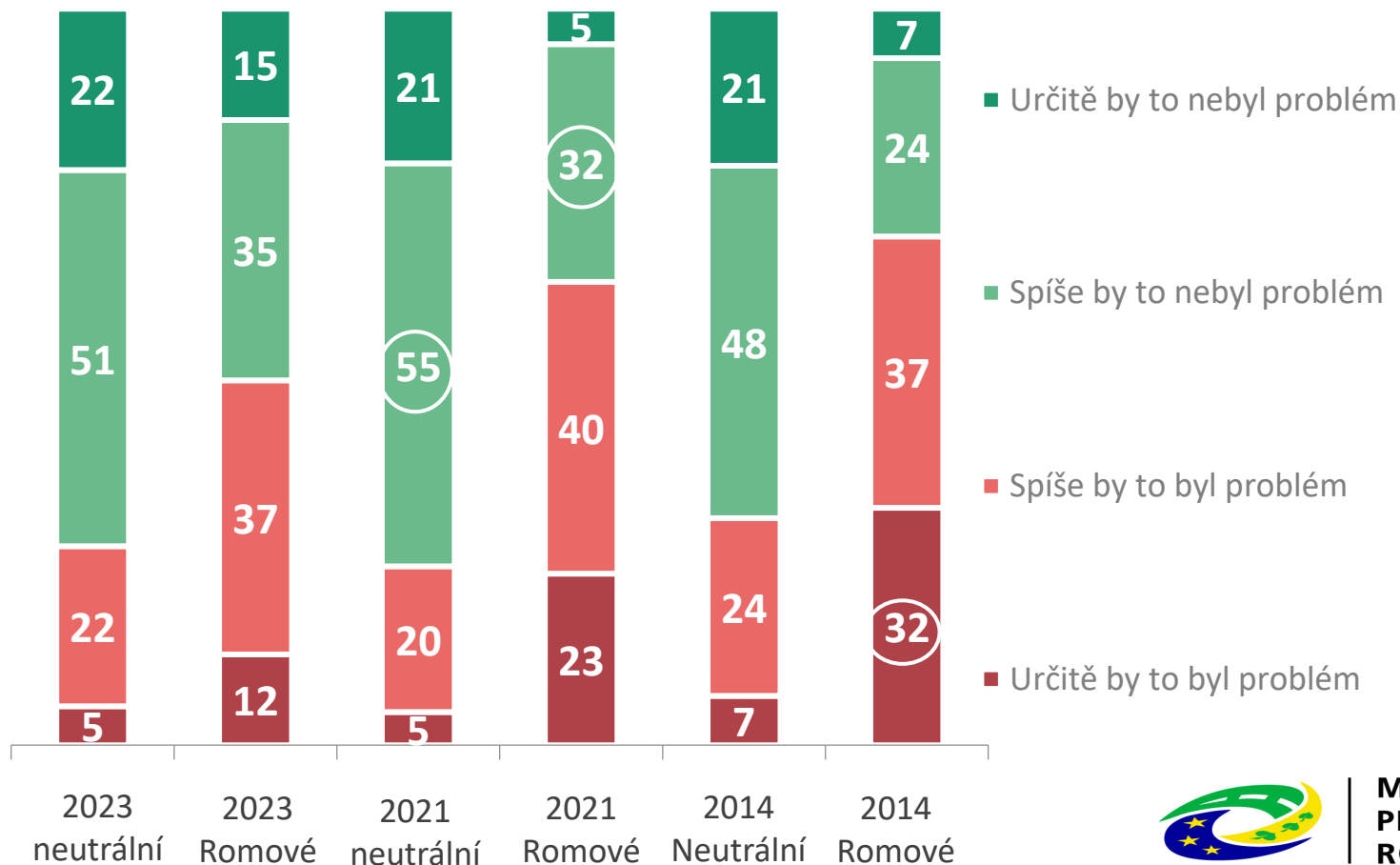
experimentální otázka | příspěvek pro trojčata

porovnání cílových skupin

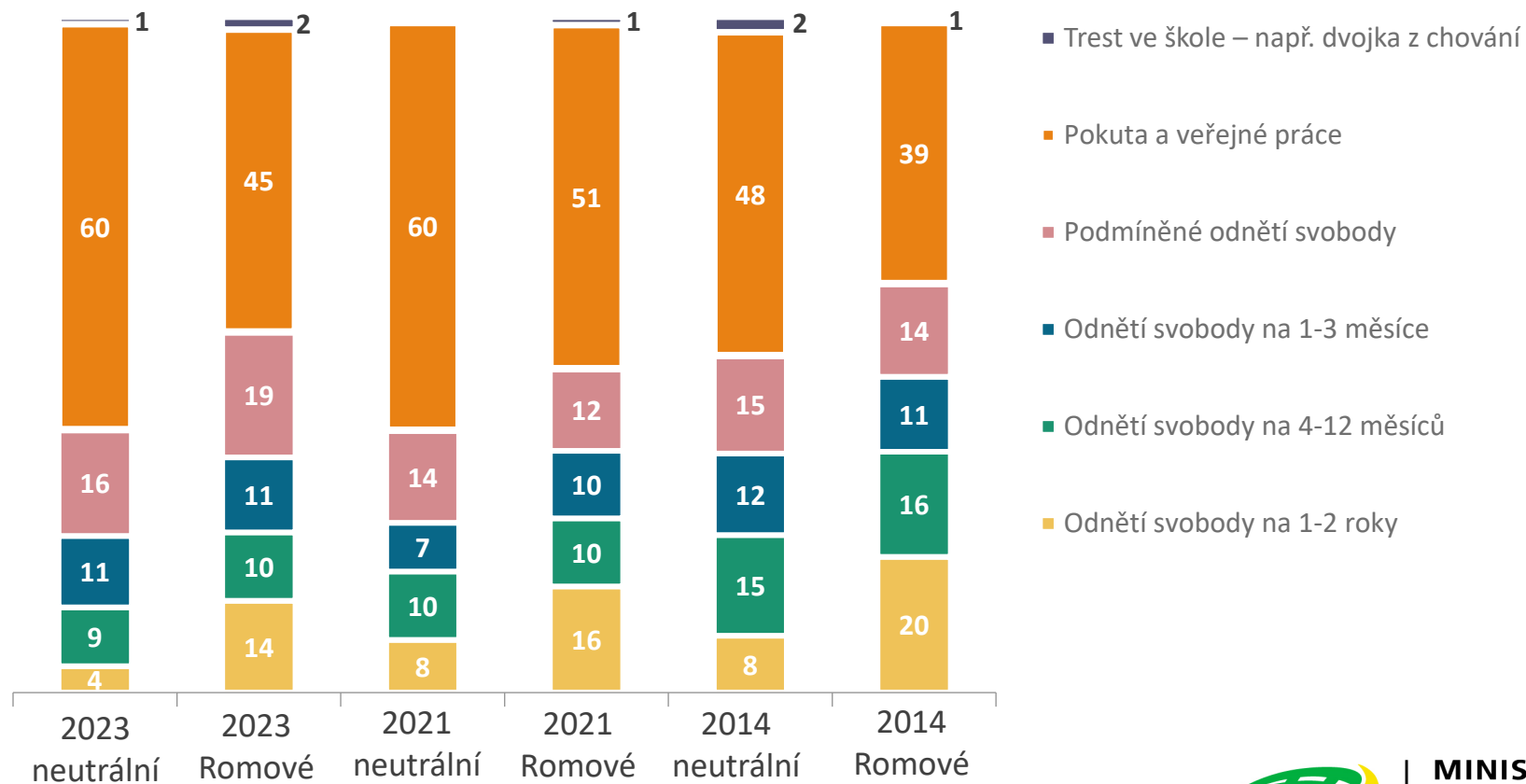
experimentální otázka | pronájem bytu

porovnání cílových skupin

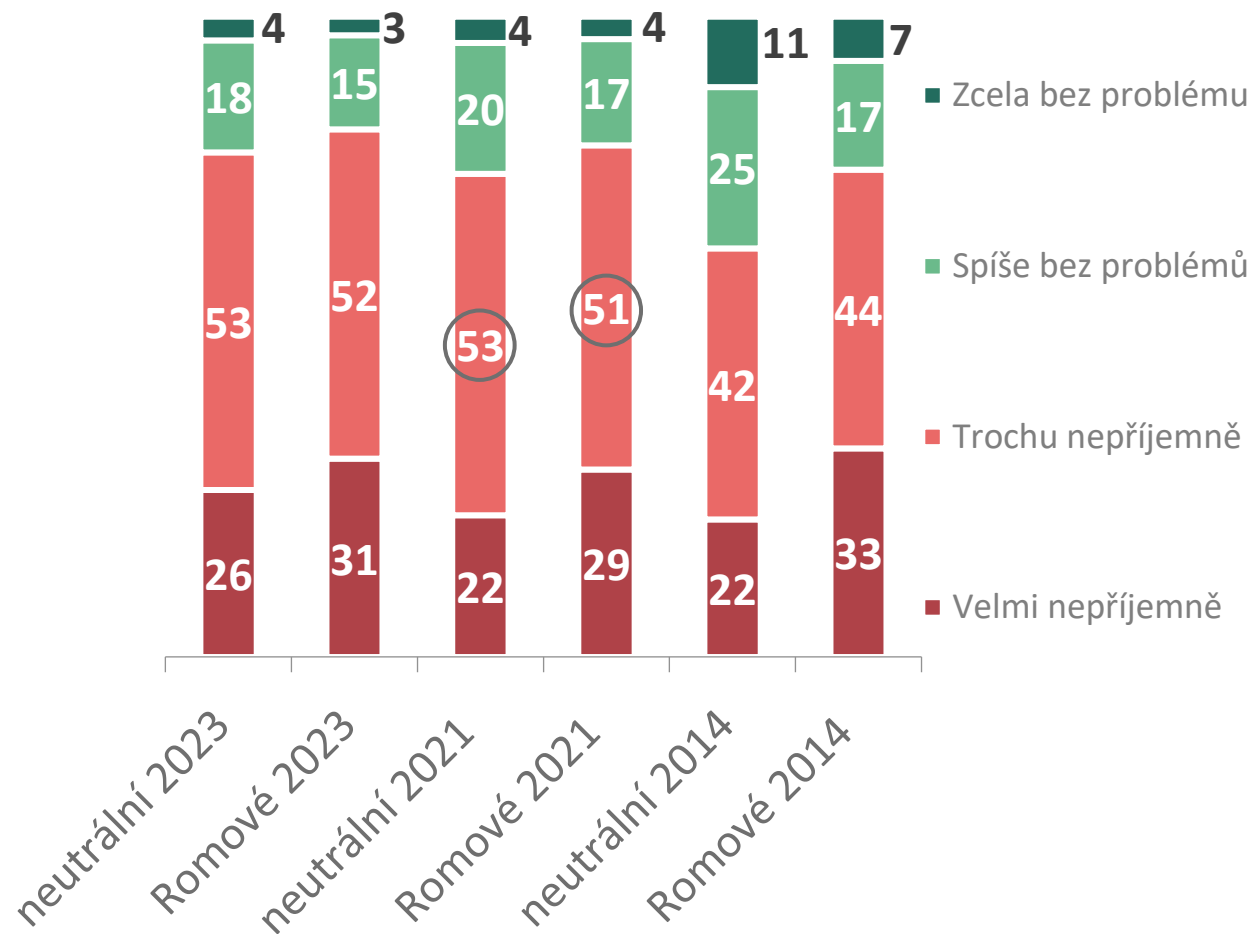
experimentální otázka | vykradení trafiky

porovnání cílových skupin

experimentální otázka | hluční mladíci v autobuse

porovnání etap

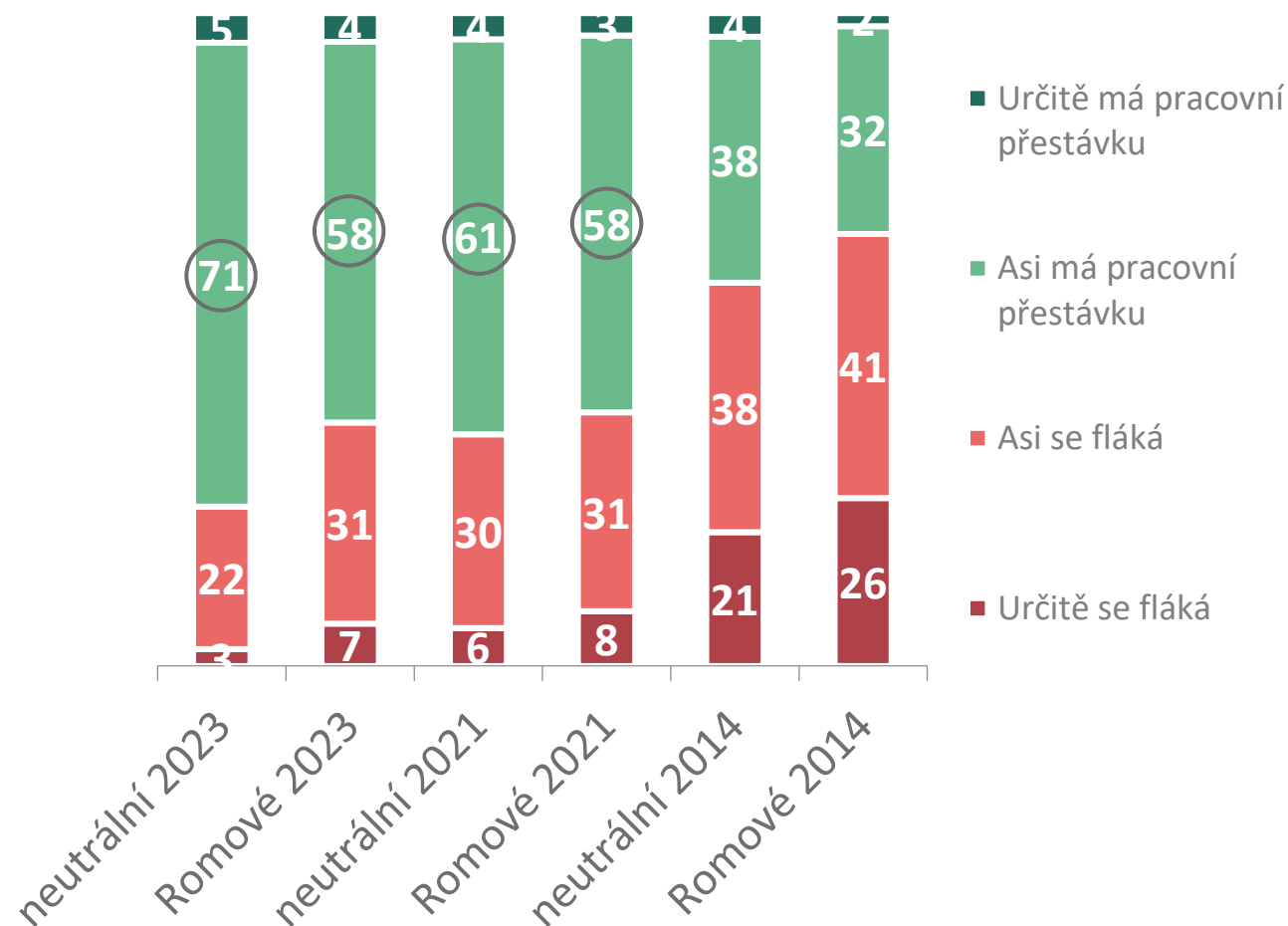

V01. Jak byste se cítil(a), kdybyste jel(a) autobusem a několik sedadel od Vás by se dva Romové /mladíci(14-15 let) nahlas bavili a pouštěli si hudbu z mobilu?

N neutrální 2023 = 520 ; N Romové 2023 = 491 ; N neutrální 2021 = 669 ; N Romové 2021 = 674 ; N neutrální 2014 = 488 ; N Romové 2014 = 512 ; graf zobrazuje údaje v %

experimentální otázka | kouřící dělníci

porovnání etap

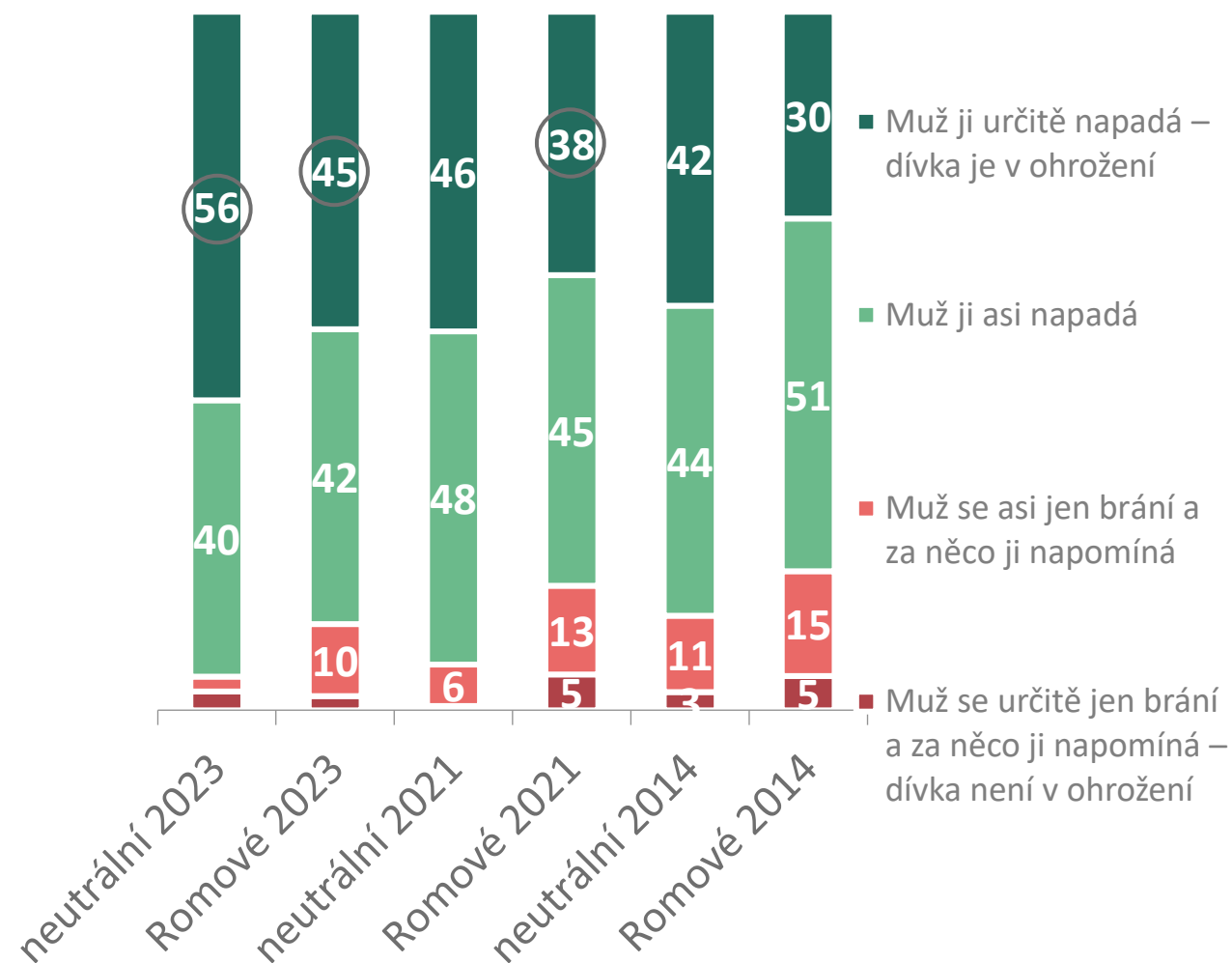

V02. Co byste si pomyslel(a), pokud byste procházel(a) / projížděl(a) kolem stavby a viděl(a) romského dělníka/ dělníka, jak sedí vedle výkopu a kouří?

N neutrální 2023 = 531 ; N Romové 2023 = 480 ; N neutrální 2021 = 661 ; N Romové 2021 = 682 ; N neutrální 2014 = 488 ; N Romové 2014 = 512 ; graf zobrazuje údaje v %

experimentální otázka | napadení dívky

porovnání etap

V03. Co by Vás jako první napadlo, pokud byste viděl(a) postaršího muže, jak fackuje na ulici zhruba 20letou romskou dívku/ dívku?

N neutrální 2023 = 516 ; N Romové 2023 = 495 ; N neutrální 2021 = 678 ; N Romové 2021 = 665 ; N neutrální 2014 = 488 ; N Romové 2014 = 512 ; graf zobrazuje údaje v %

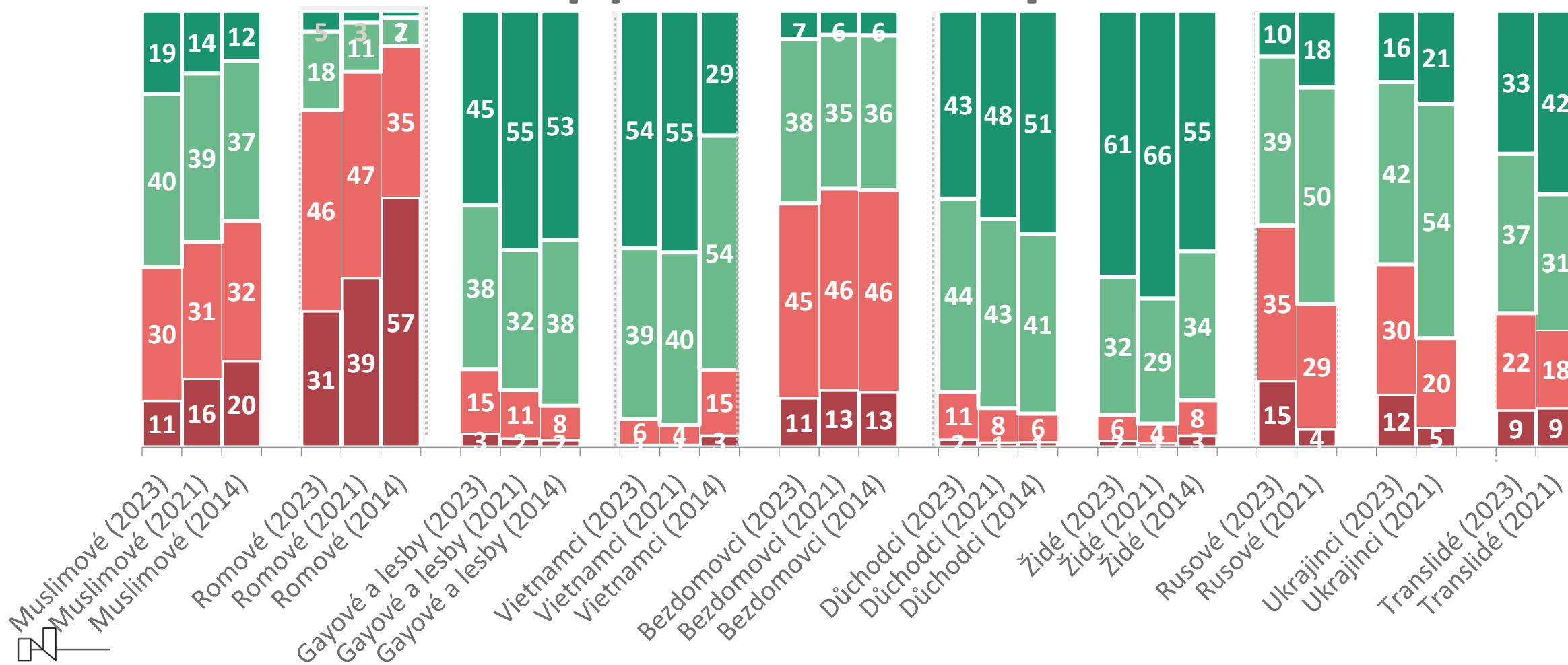
hodnocení soužití | Romové

V soužití s Romy došlo k pozitivnímu posunu ve vzájemném soužití, kdy oproti roku 2021 klesl počet respondentů, kteří vzájemné soužití hodnotí jako „velmi problémové“ a naopak se zvýšil počet respondentů, kteří soužití označili jako „spíše bezproblémové“ a „zcela bezproblémové“

Nejpozitivněji hodnotí soužití s Romy lidé ve věku od 15 do 18 let a s vysokoškolským vzděláním. V povaze a intenzitě kontaktů s Romy se od sebe cílové skupiny výrazně nelišily. Téměř polovina mladých lidí z obou cílových skupin se setkává s Romy zřídka, pro necelou polovinu také platí, že mají Romy mezi známými či spolužáky. .

Dvě pětiny respondentů setkává Romy pravidelně a stejný počet uvádí, že má Romy mezi svými známými. Pětina respondentů uvedla, že si nepamatuje, kdy naposledy nějakého Roma potkali. Nejvíce přátel mezi Romy mají středoškoláci bez maturity, nejméně vysokoškoláci, ale zde je potřeb brát v úvahu věk respondentů. Pravidelné setkávání s Romy uvádějí nejčastěji obyvatelé Karlovarského, Královehradeckého a Ústeckého kraje.

hodnocení soužití | porovnání etap

Norway grants

■ Zcela bezproblémové
 ■ Spíše bezproblémové
 ■ Spíše problémové
 ■ Velmi problémové

P01. Jak hodnotíte soužití většinové společnosti s následujícími skupinami?

2023 N = 1011, 2021 N = 1343, 2014 N = 1000; graf zobrazuje údaje v %

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MEDIAN

24

shrnutí | lidská práva Romů

Z otázek, řešících **lidská práva** se respondenti celkově **nejempatičtěji ze všech případů stavěli k případům nedobrovolné sterilizace romských žen**. Pro **odškodnění** by v tomto případě bylo **více než dvě třetiny mladší cílové skupiny** a téměř **dvě třetiny starší cílové skupiny**. Ve srovnání s minulou vlnou výzkumu však přibylo respondentů, kteří situaci hodnotili neutrálně.

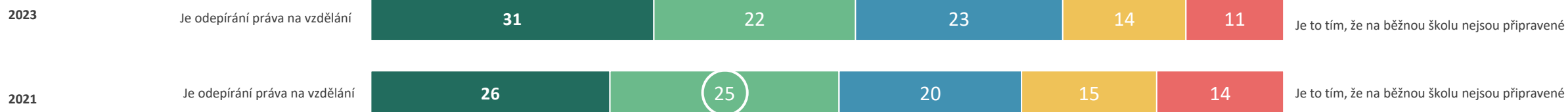
Na **automatické posílání romských dětí do zvláštních škol**, ačkoli nejsou tyto děti hendikepované, měli mladí lidé zhruba **z třetiny názor, že na školu nejsou tyto děti dostatečně připravené**. Tato otázka patřila na konec žebříčku. Tedy mladí lidé zaujímají vůči Romům v této situaci poměrně málo empatický postoj, ačkoli oproti minulé vlně došlo k pozitivnímu posunu, kdy více respondentů tuto situaci hodnotí jako odepírání práva na vzdělání.

lidská práva | Romové

LP01A. Romské ženy byly v Československu (později v ČR), někdy nedobrovolně sterilizovány (tzn. bez jejich skutečného informovaného souhlasu jim byly trvale přerušeny reprodukční schopnosti).

LP01B. Romské děti jsou v České republice automaticky posílány do speciálních škol, přestože nemají žádný mentální ani fyzický hendikep.

NÁSILÍ Z NENÁVISTI

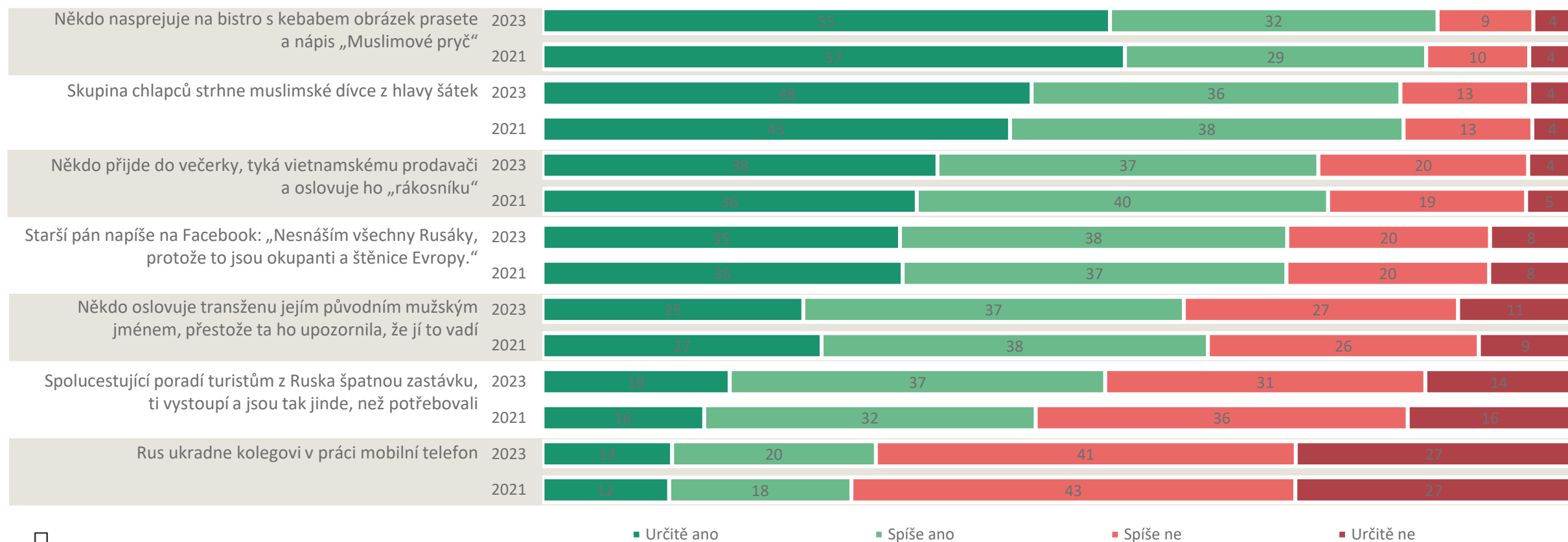
shrnutí | změny vnímání násilí z nenávisti

Téměř jednoznačně je za násilí z nenávisti stejně jako v předchozích vlnách výzkumu považováno, pokud neonacista napadne Roma na zastávce autobusu, kde v odpovědích oproti roku 2021 v podstatě nedošlo ke změně. Druhou položkou nejčastěji považovanou za násilí z nenávisti zůstalo to, kdy někdo nasprejuje na dům romské rodiny nápis „Cikáni do plynu“. Tento čin respondenti oproti předchozí vlně označují více jako „určitě projev nenávisti“ než jako „spíše projev nenávisti.“

Činy v určitém „středním pásmu, tedy stále většinou vnímané jako násilí z nenávisti, ale s výraznějším podílem těch, kdo jej za násilí z nenávisti nepovažují – tedy plivnutí na bezdomovce, přirovnání Romů ke štěnicím ve statusu na FB, či neonacisticky zaměřené texty na veřejném koncertě, respondenti stále častěji považují za jednoznačně násilí z nenávisti.

U situace, kdy Rom napadne a okrade taxikáře, opět došlo k nárůstu těch, kdo ji za násilí z nenávisti nepovažují – i to potvrzuje celkový trend z předchozích výzkumů, který vidíme v této otázce, a tedy, že povědomí o tom, co je násilí z nenávisti, se u cílové skupiny alespoň dílčím způsobem zvýšilo.

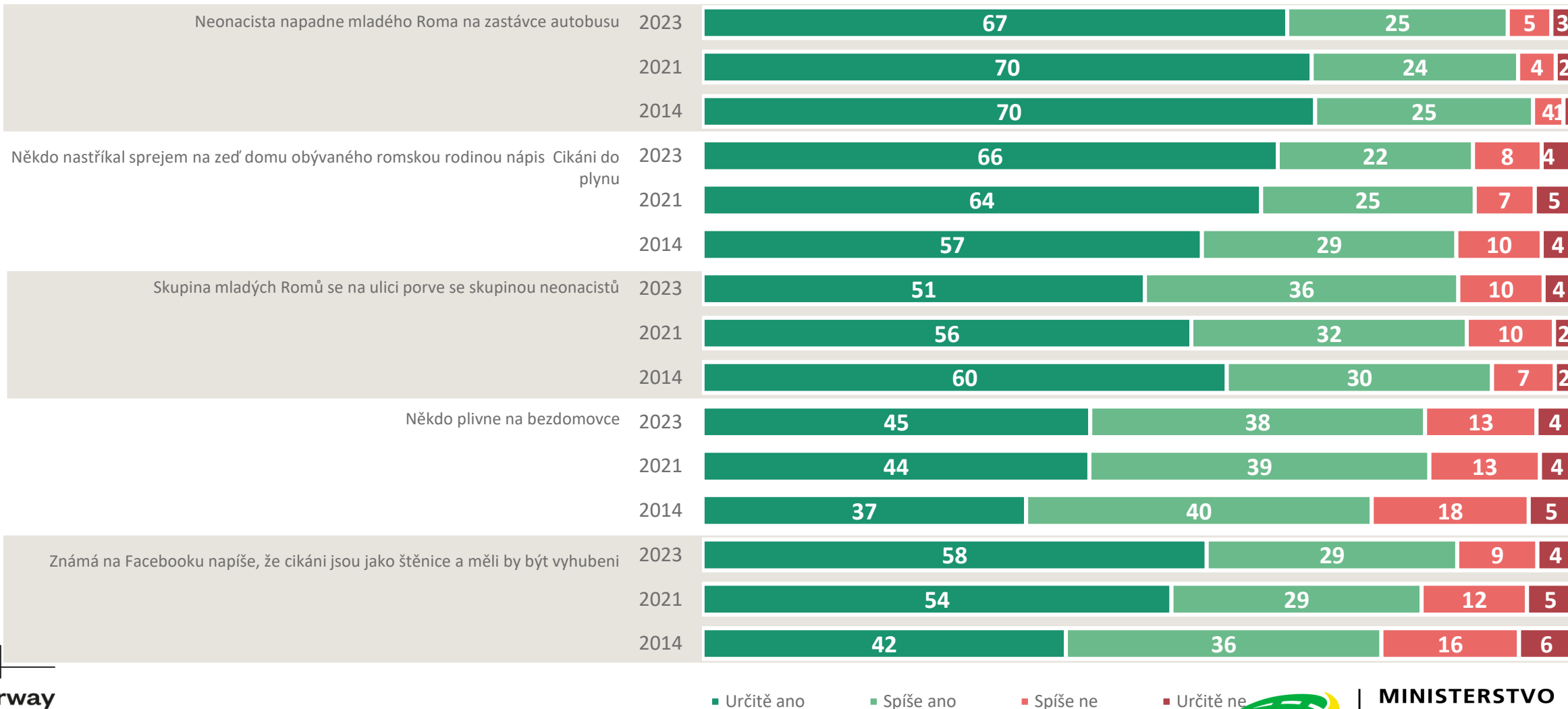
násilí z nenávisti | porovnání etap I

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MEDIAN

násilí z nenávisti | porovnání etap II

Norway grants

M8. Je podle Vás projevem násilí z nenávisti, když ...

N 2023 = 1011, N 2021 = 1343, N 2014 = 1000; graf zobrazuje údaje v %

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne

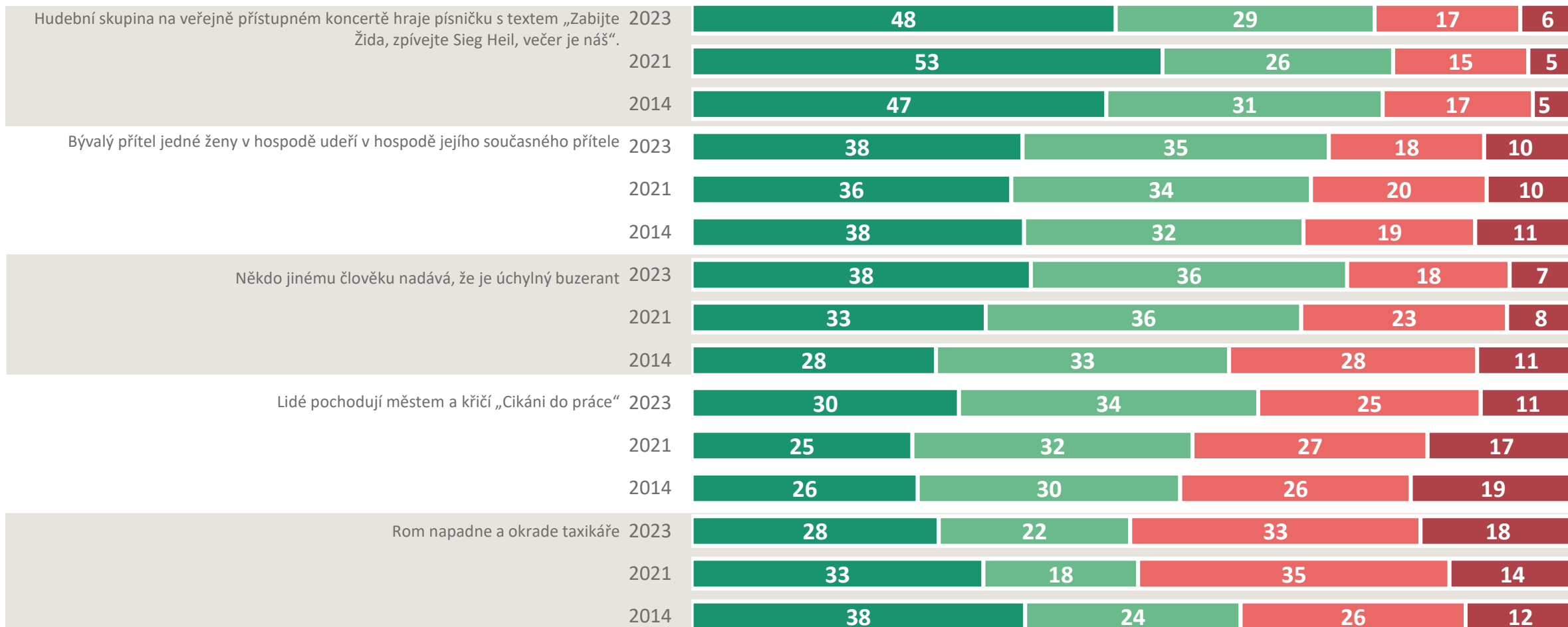

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MEDIAN

30

násilí z nenávisti | porovnání etap III

ONLINE PROSTOR, RASISMUS A NENÁVISTNÉ PROJEVY

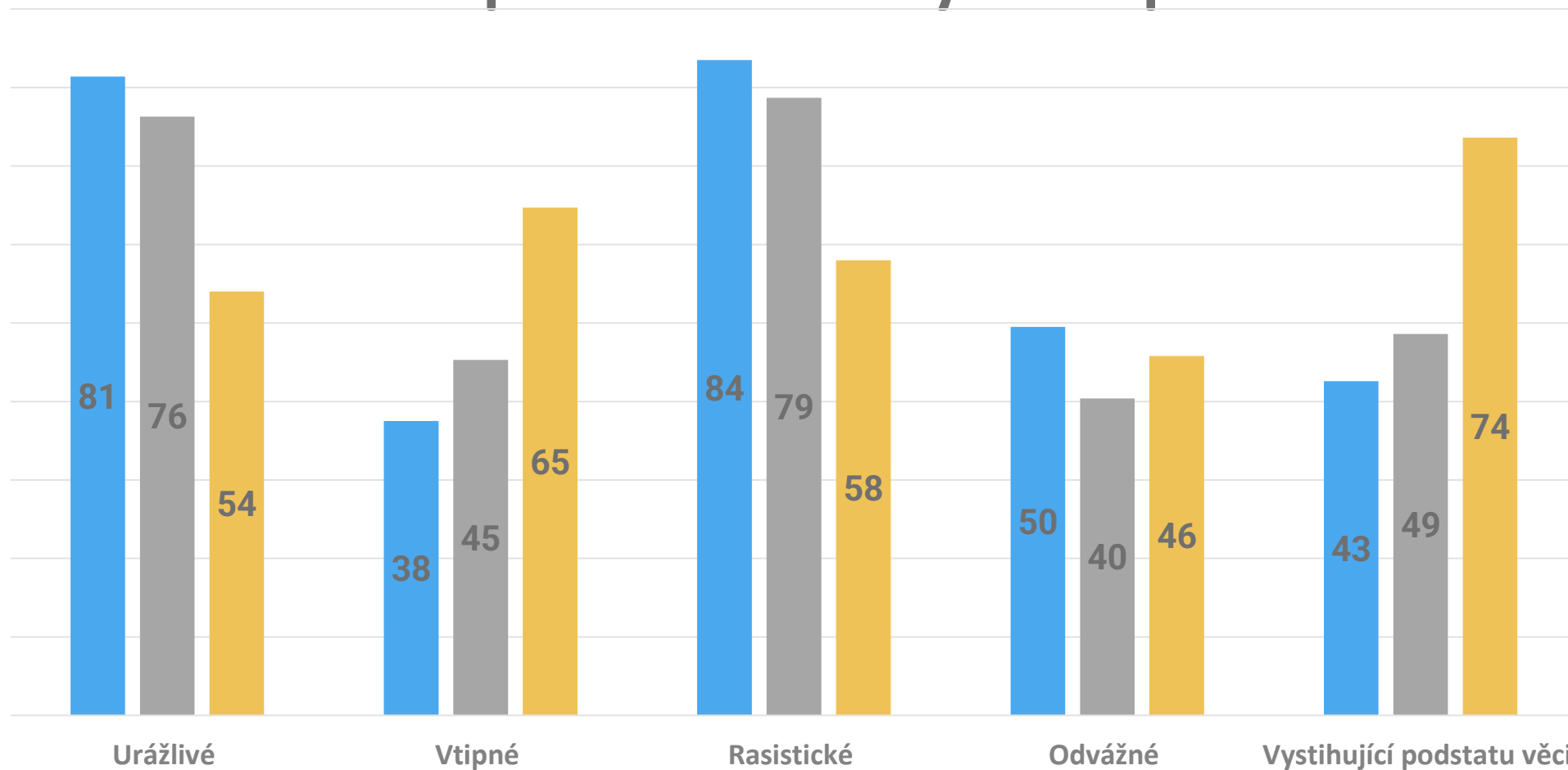
shrnutí | online prostor, rasismus a nenávistné projevy

Ve srovnání s roky 2014 a 2021 **vidíme posun směrem k větší citlivosti k online projevům nenávisti a rasismu**, v tomto případě mířené vůči Romům. To platilo pro všechny dotazované výroky či vtipy, které by se mohly objevit na Facebooku.

V letošním šetření vidíme jednoznačný nárůst aktivní konfrontace vůči nevhodným vtipům. Oproti dřívějším letům vnímají respondenti nevhodné vtipy daleko více rasisticky a urážlivě, a daleko méně jim připadají vtipně. Navíc mladší ročníky otevřeně deklarují, že nevhodné vtipy s rasistickým podtextem nechtějí tolerovat. Vidíme nárůst ochoty jít do konfrontace s šířitel na sociálních sítích, pokud vtip takového druhu zaznamenají. Oproti předešlým šetřením respondenti v letošním roce by dotázaní častěji sáhli v případě nevhodných statusů k odstranění dotyčného z přátel nebo by jej přímo nahlásili Facebooku za porušování pravidel.

Naopak oproti dřívějším letům ubylo těch, kteří by na daný příspěvek nereagovali.

vtip | „Cikán studující při zaměstnání“ porovnání cílových skupin

Norway
grants

C01B. Představte si, že by některý z Vašich přátel sdílel na Facebooku následující vtip:

Co je největší nesmysl na světě? Cikán studující při zaměstnání.

Co byste si o vtipu myslel(a)? Je to...

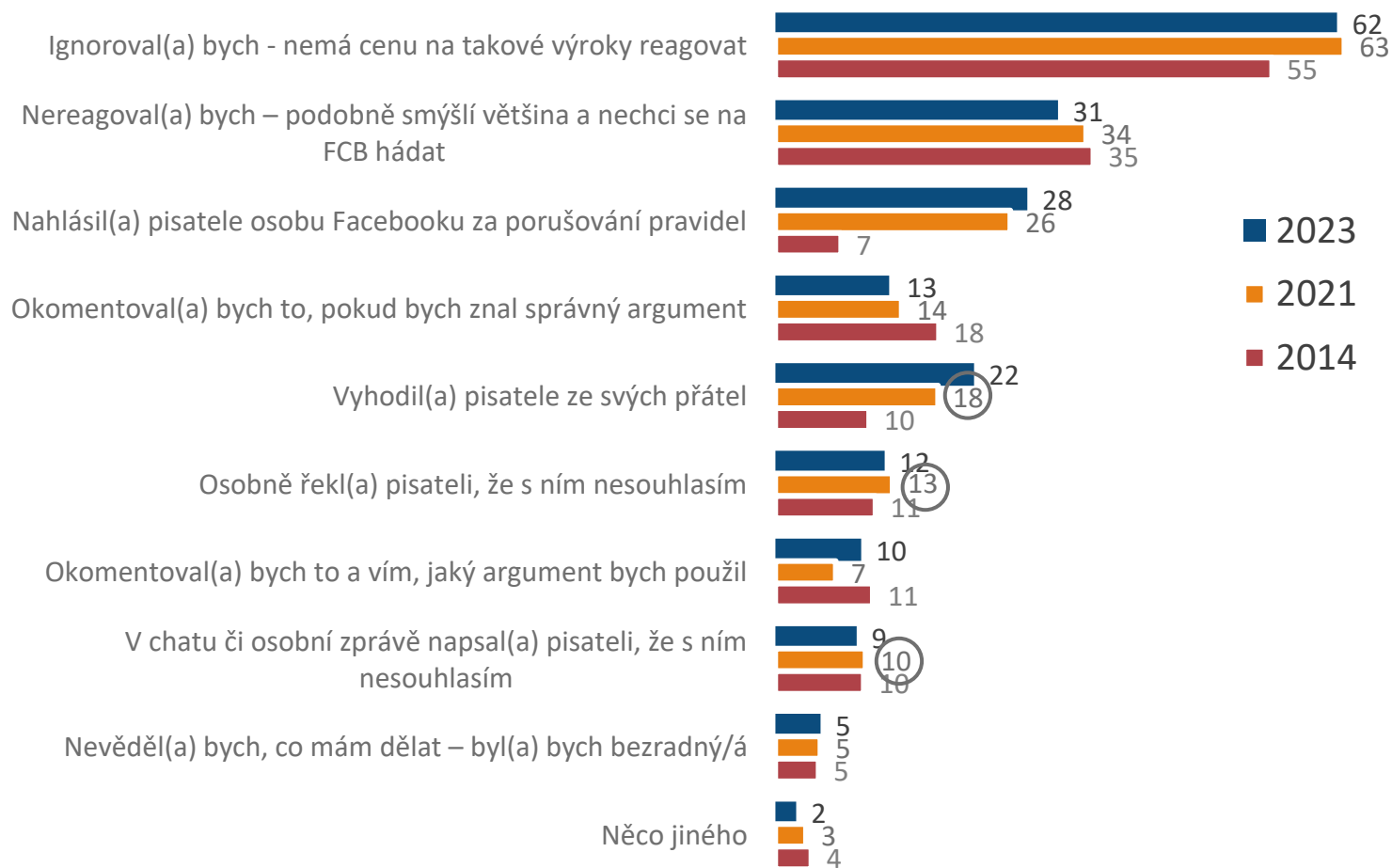
2023 N = 953; N 2021 = 1282, N 2014 = 448; graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

■ 2023 ■ 2021 ■ 2014

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

přístup k online projevům nesnášenlivosti | porovnání etap

POSTOJE K RUSŮM A UKRAJINCŮM

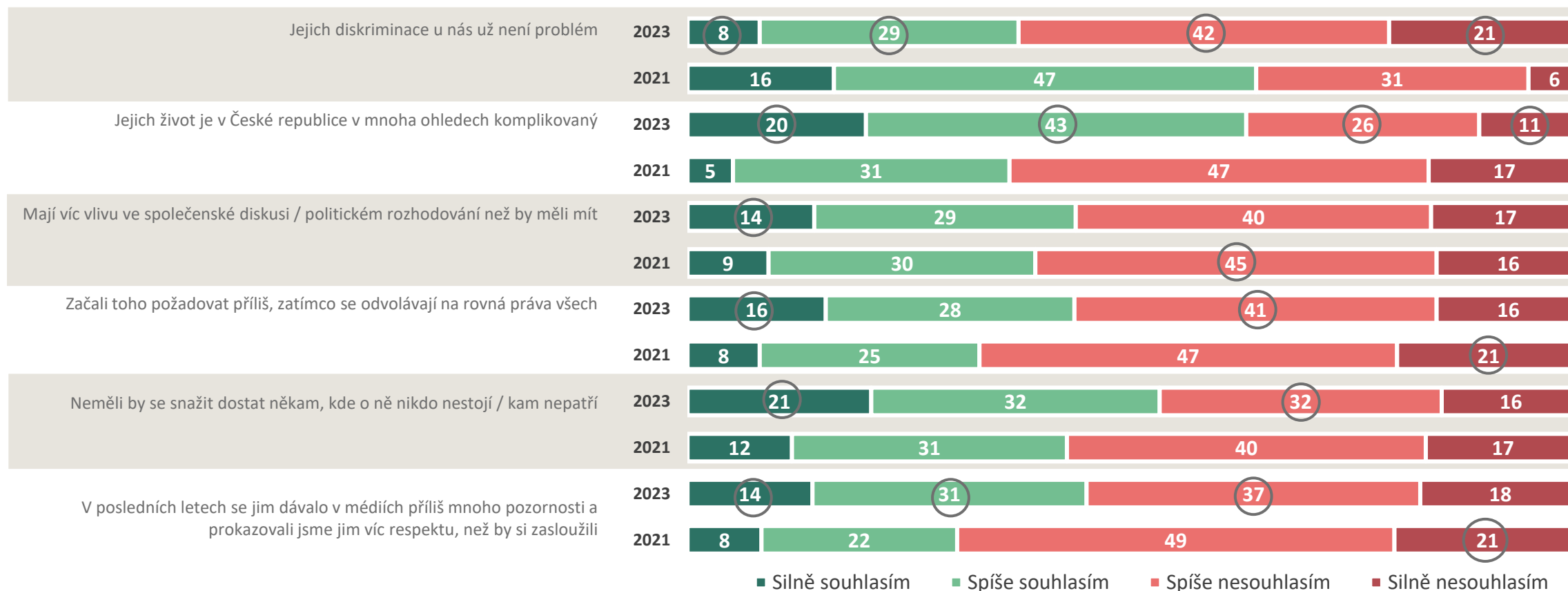
shrnutí | postoje k Rusům a Ukrajincům

Postoj české mládeže k ruské a ukrajinské menšině je poněkud ambivalentní. Na jednu stranu vidíme oproti roku 2021 mírný nárůst názoru, že jejich život je u nás v mnoha ohledech komplikovaný. Stejně tak respondenti daleko častěji uvádí, že s diskriminací Rusů a Ukrajinců v ČR je větší problém (byť se stále většina kloní k názoru, že s diskriminací u nás problém není).

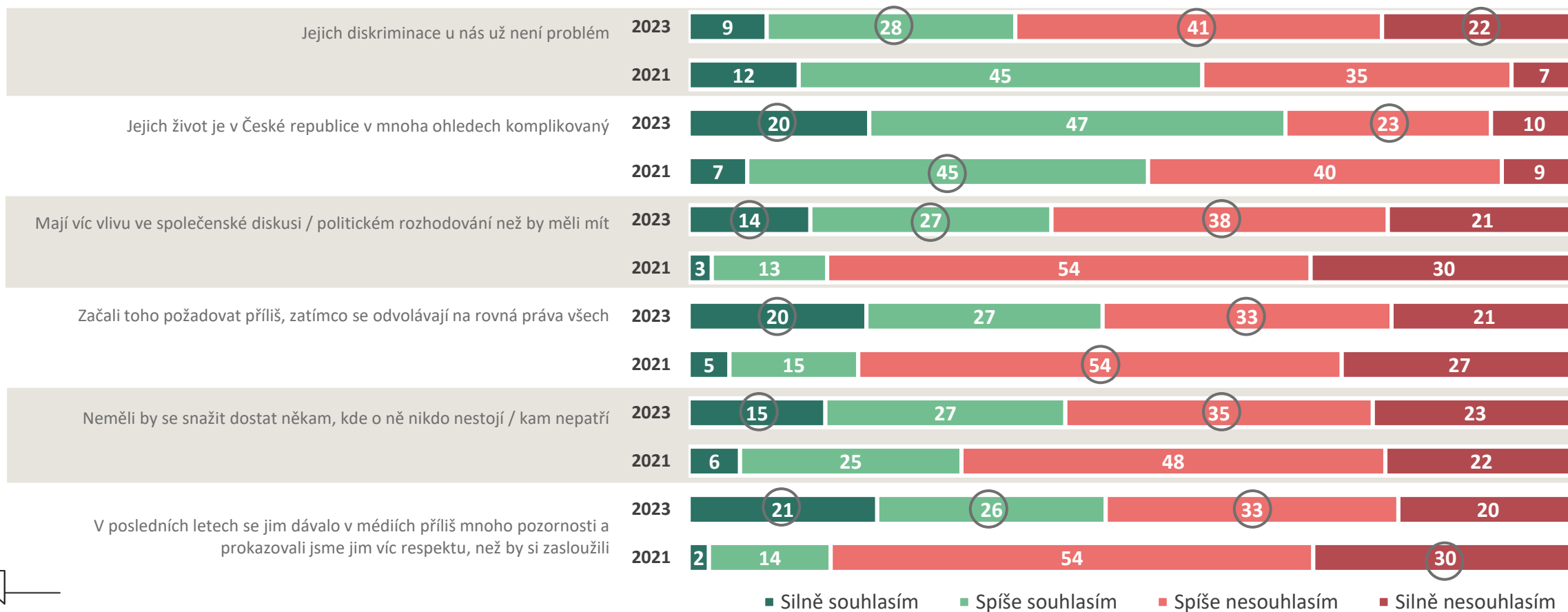
Na straně druhé však respondenti oproti předminulému roku častěji uvádějí, že tyto menšiny dostávají médiích větší prostor, než si zaslouží. Především se tento nárůst týká názoru na ukrajinskou menšinu. Zatímco v roce 2021 souhlasilo s tímto tvrzením pouhých 16 procent, v roce 2023 tento názor sdílí téměř polovina (47 %).

Rovněž můžeme zaregistrovat nárůst negativního názoru na soužití s Rusy a Ukrajinci. Především u Rusů vidíme nárůst přesvědčení mladých lidí, že soužití s nimi je „problémové“. Takovýto názor sdílí více než polovina, přestože před dvěma lety tento názor sdílela pouze třetina. U Ukrajinců stále převládá názor, že soužití s nimi je buď bezproblémové nebo spíše bezproblémové. Ovšem i zde můžeme vidět poněkud vidět nárůst negativního hodnocení oproti předminulému roku.

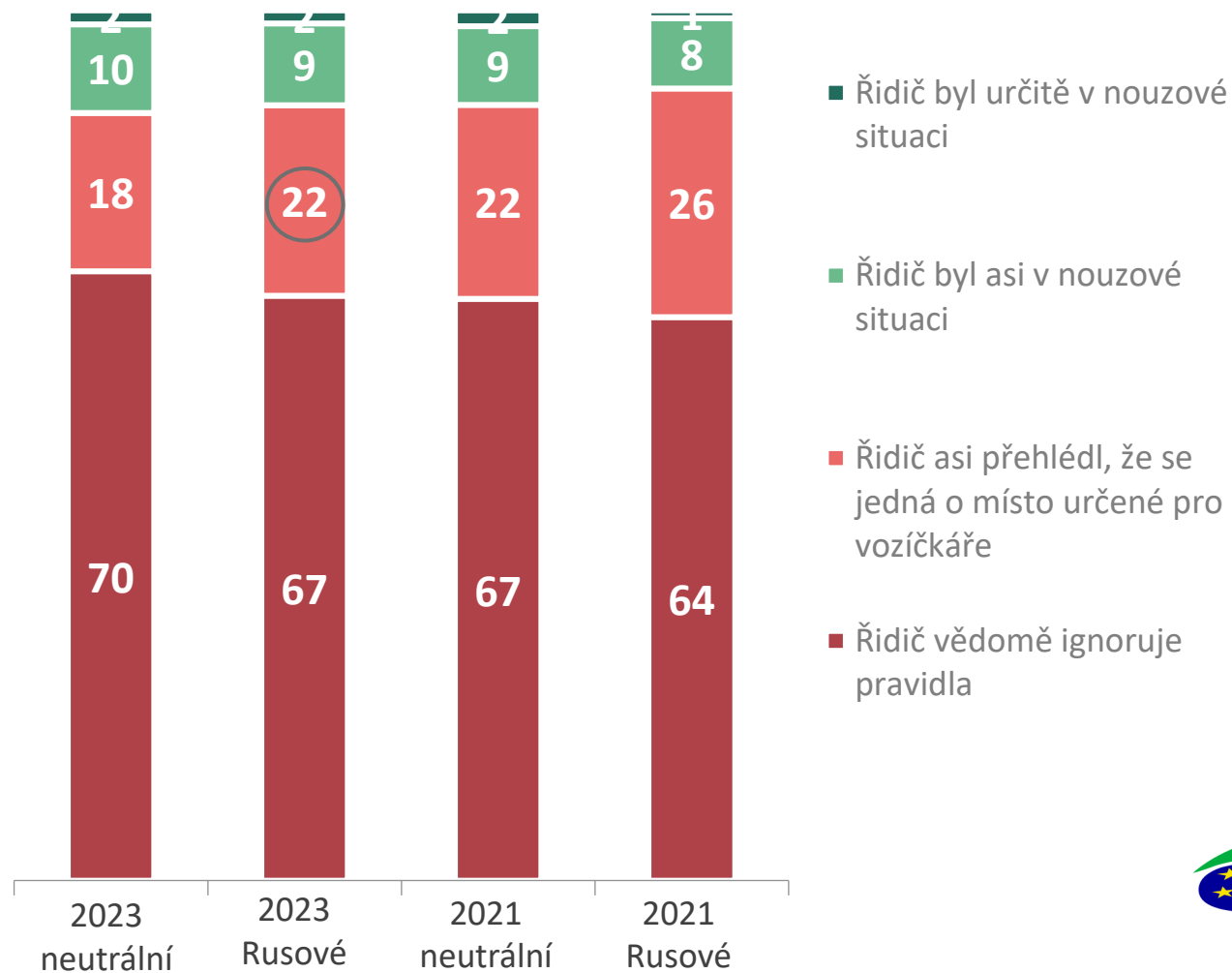
modern racism scale | Rusové

modern racism scale | Ukrajinci

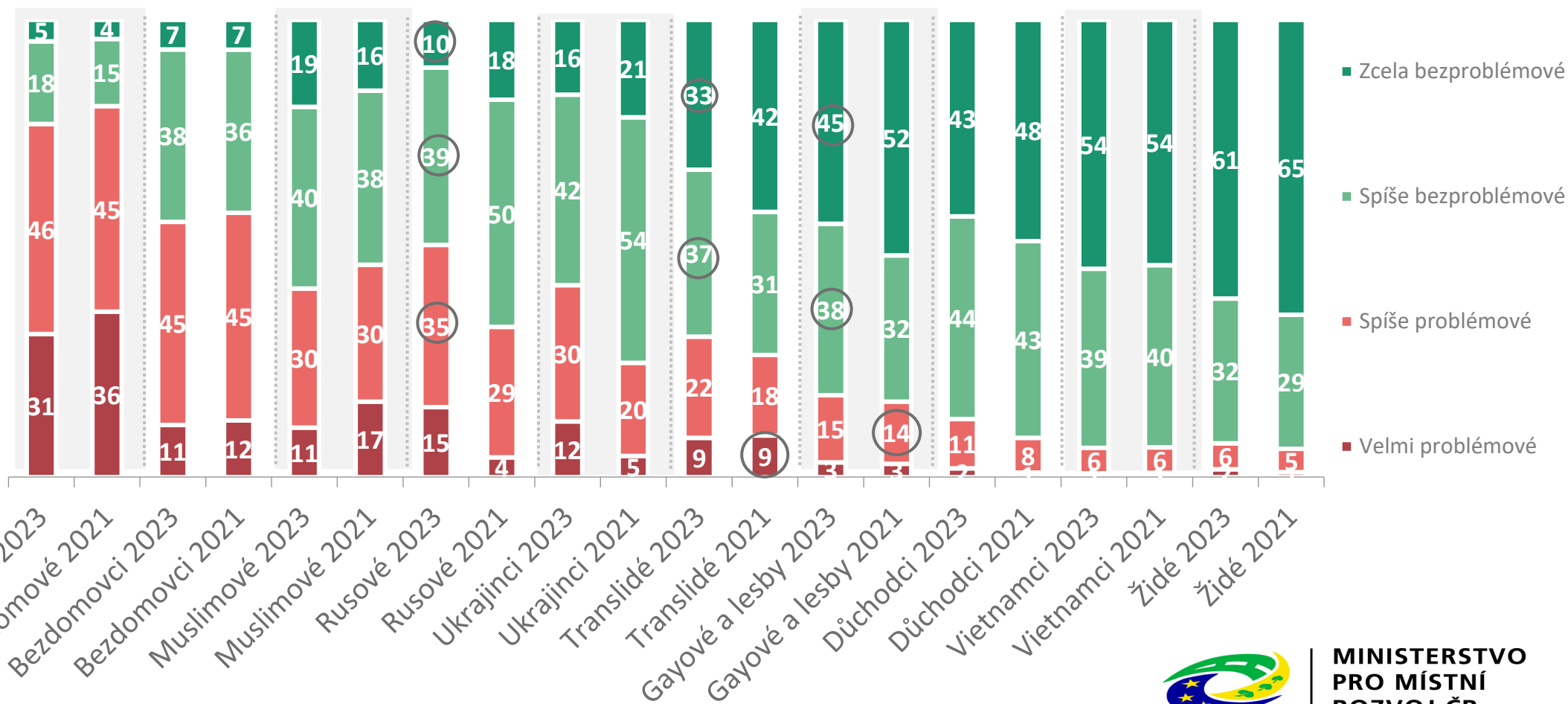

experimentální otázka | parkování na místě pro invalidy

hodnocení soužití | porovnání cílových skupin

SOCIÁLNÍ DISTANCE

---

sociální distance

Největší sociální distanci deklarují mladí lidé vůči Romům. Respondentům by nejčastěji vadil Rom **v pozici starosty**, kde oproti minulé vlně výzkumu nenastala téměř žádná změna. **Pozitivní posun** ovšem zaznamenáváme v otázce **sňatku s příbuzným**. K takové možnosti je svolný významně větší počet respondentů než v roce 2021.

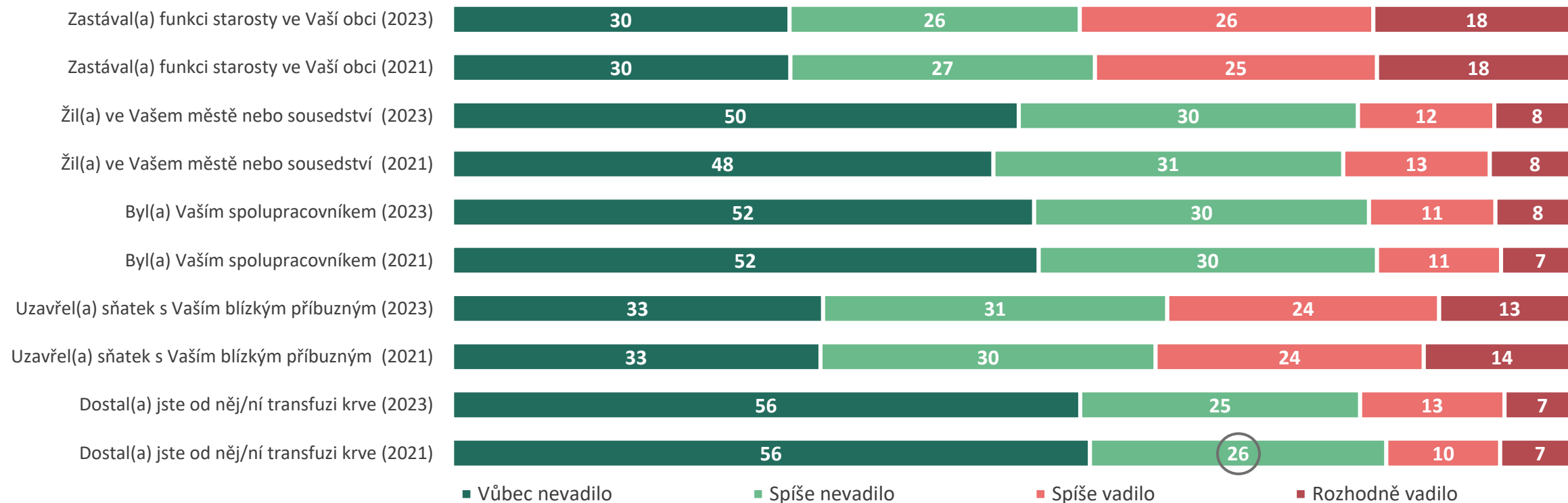
Nejmenší distanci zaujímají respondenti nadále vůči Vietnamcům a homosexuálům.

U homosexuálů jsou **všechny dotazované pozice/ vztahy přijatelné pro naprostou většinu mladých lidí**. Rezervovanější jsou ale **v otázce sňatku gaye či lesby s blízkým příbuzným**. V této možnosti navíc zaznamenáváme mírné zhoršení oproti výzkumu v roce 2021. Nepatrné zhoršení tolerance homosexuálů ve své blízkosti pozorujeme ve všech kategoriích. Stále jde ovšem jen o nízký poměr těch, kteří je ve svém okolí odmítají.

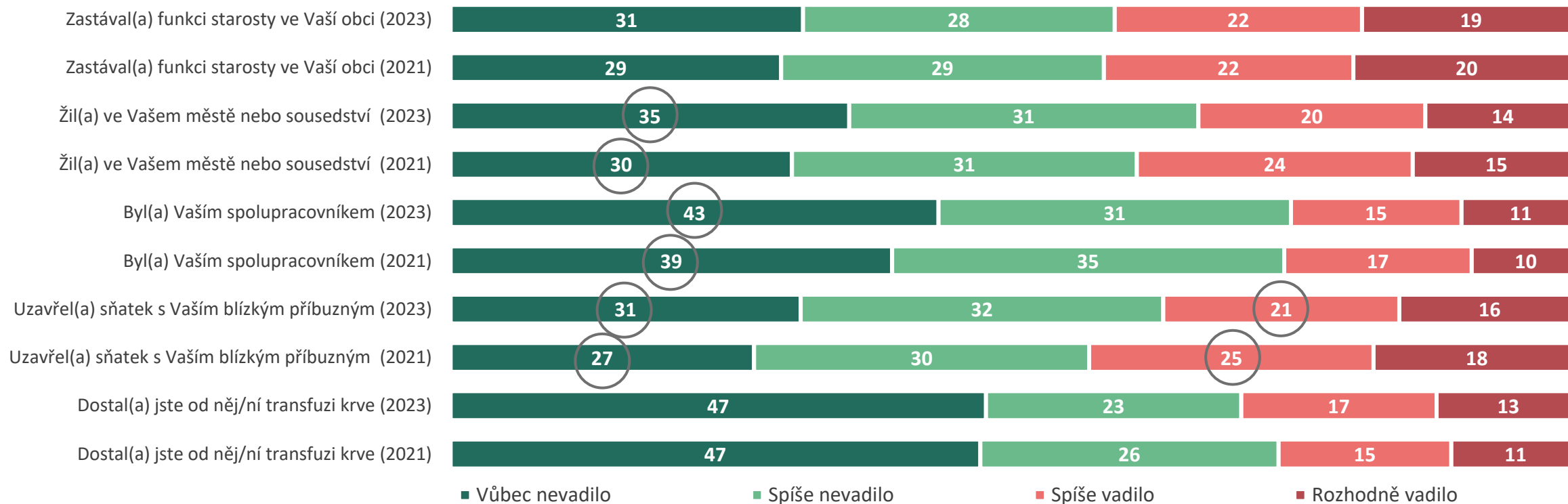
S **Vietnamci**, kteří jsou pro mladé lidi **druhou nejpřijatelnější skupinou**, by **měli mladí lidé častěji problém pouze v pozici starost(k)y**. V tomto bodě došlo oproti roku 2021 k mírnému zhoršení.

Výrazné zhoršení ochoty k sociální blízkosti pozorujeme u Rusů a Ukrajinců, a to ve všech sledovaných kategoriích.

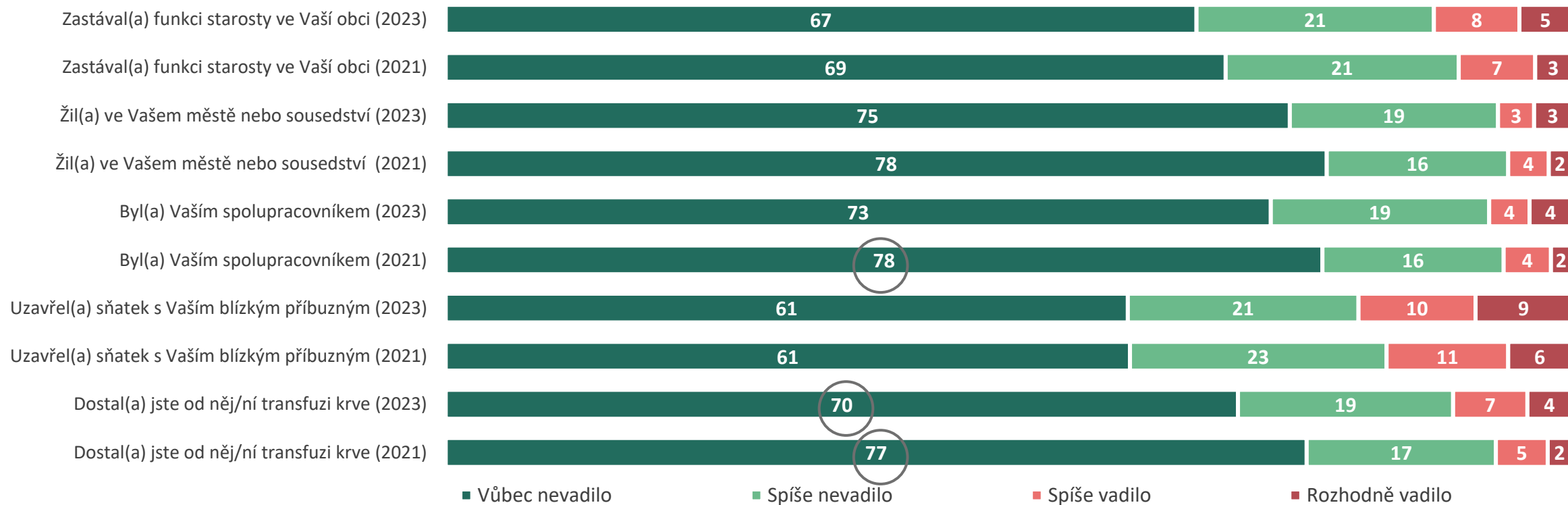
sociální distance | Muslimové

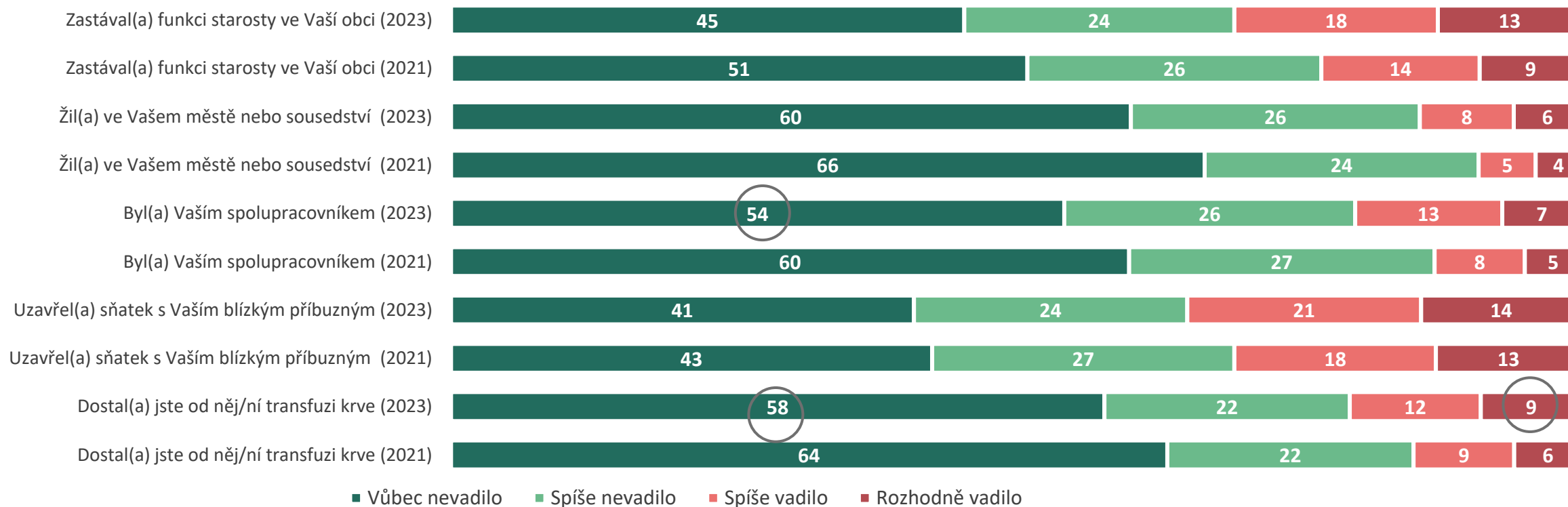
sociální distance | Romové

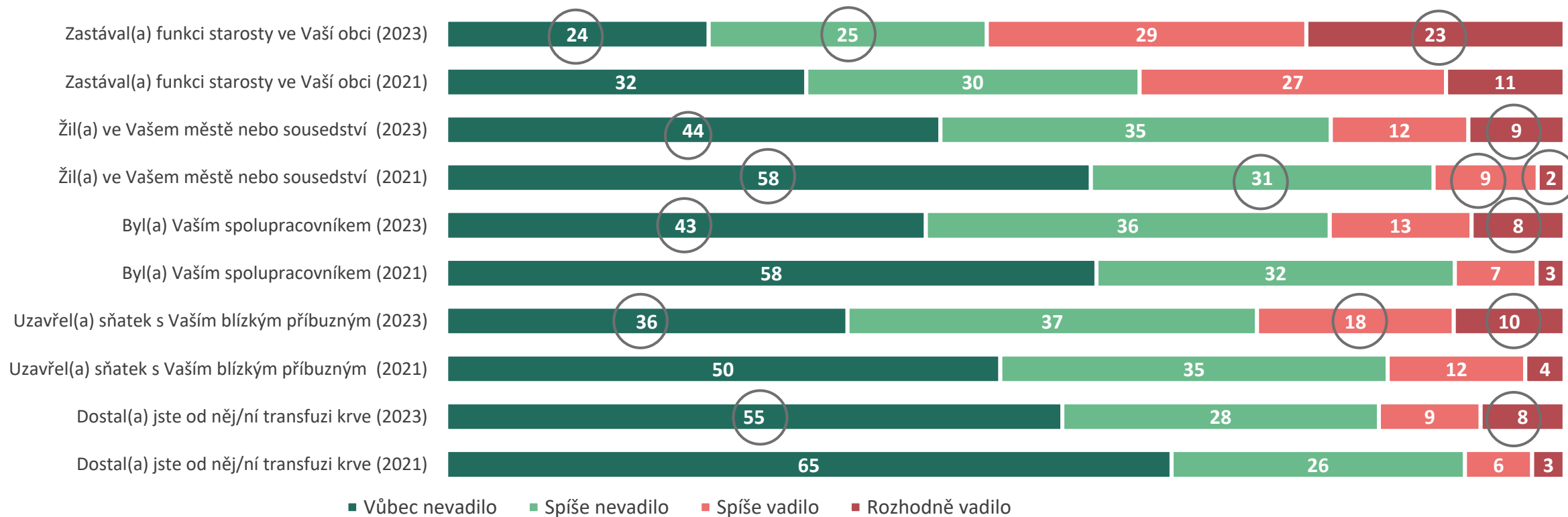
sociální distance | gayové a lesby

sociální distance | Trans gender osoba

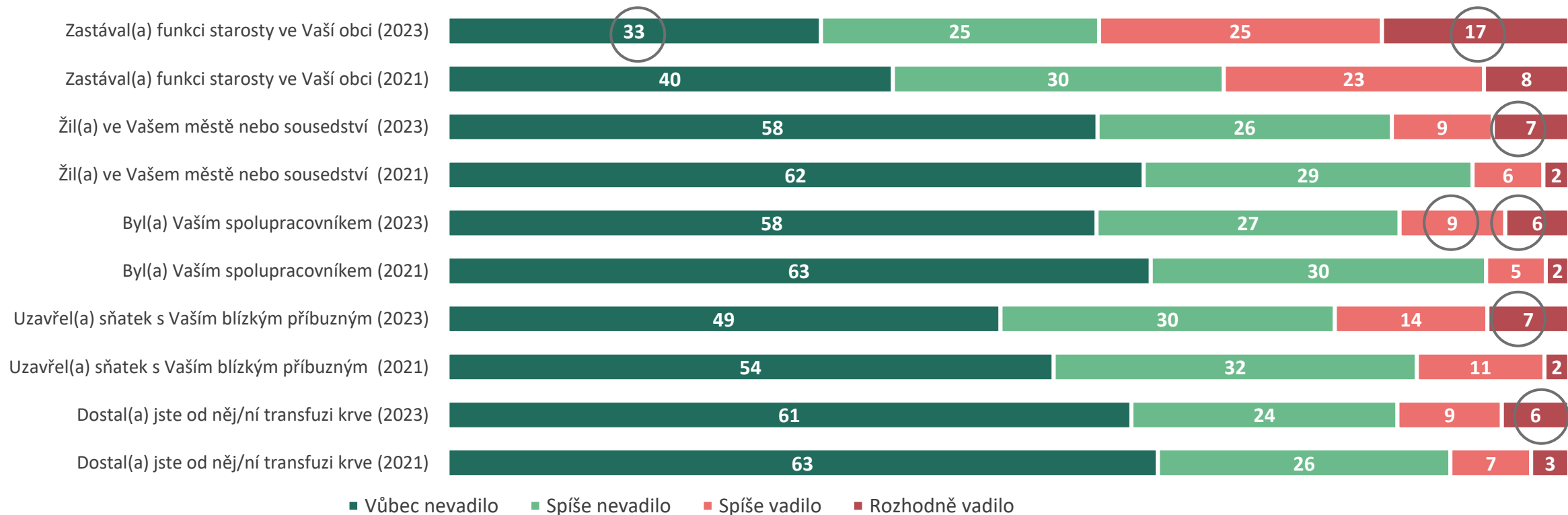

sociální distance | Rusové

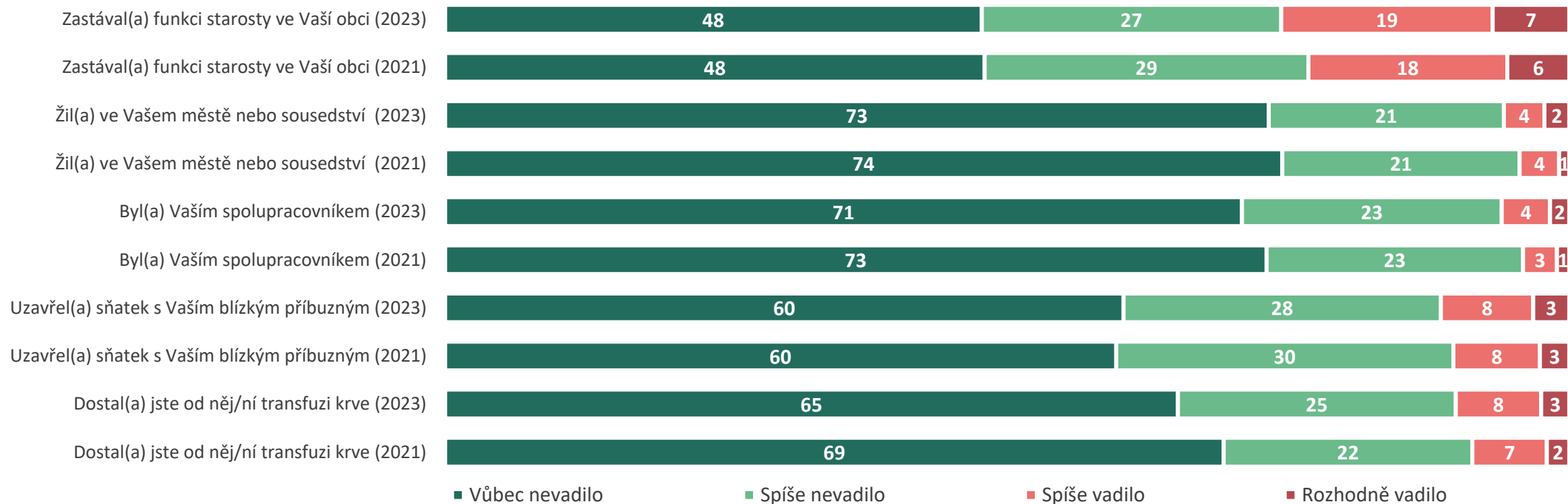

sociální distance | Ukrajinci

sociální distance | Vietnamci

FAKE NEWS A HOAXY

---

shrnutí | informovanost o jednotlivých skupinách

Lidé **nejvíce postrádají informace o životě v ČR u náboženských skupin, tedy Židů a Muslimů**. Dále jsou to **Rusové a translidé** a s mezerou za těmito skupinami **Ukrajinci, bezdomovci, Vietnamci, gayové a lesby, Romové** a u **nejmenšího podílu lidí chybí informace o životě důchodců (seniorů)**.

V tomto ohledu je **zajímavé srovnat, že u dvou skupin, u nichž bylo soužití chápáno jako ve velké míře problematické, mají lidé zároveň většinově pocit, že o jejich životě mají dostatek informací – to se týká bezdomovců a Romů**.

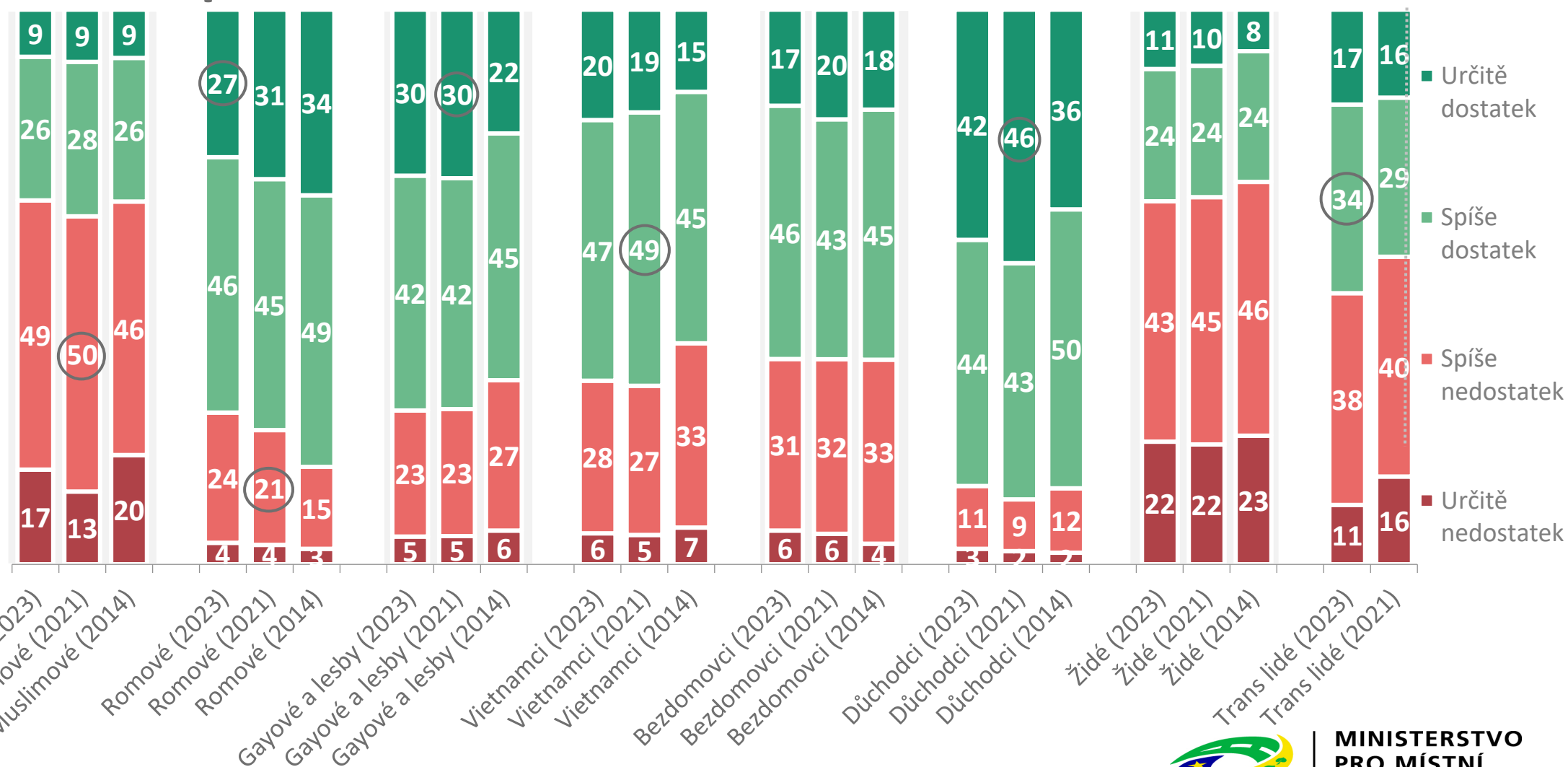
U další skupiny, soužití s níž bylo hodnoceno jako **problematické, a sice Muslimů, naopak respondenti většinově přiznávají, že dostatek informací nemají**.

Zajímavá je také **situace u Židů, soužití s nimiž bylo hodnoceno jako nejméně problematické, a zároveň většina lidí říká, že nemá o jejich životě v ČR dostatek informací**.

Nutno dodat, že za šetření z let 2014, 2021 a 2023 se informovanost mezi mladšími ročníky příliš nezměnila.

informovanost o jednotlivých skupinách

porovnání etap

shrnutí | fake news a hoaxy

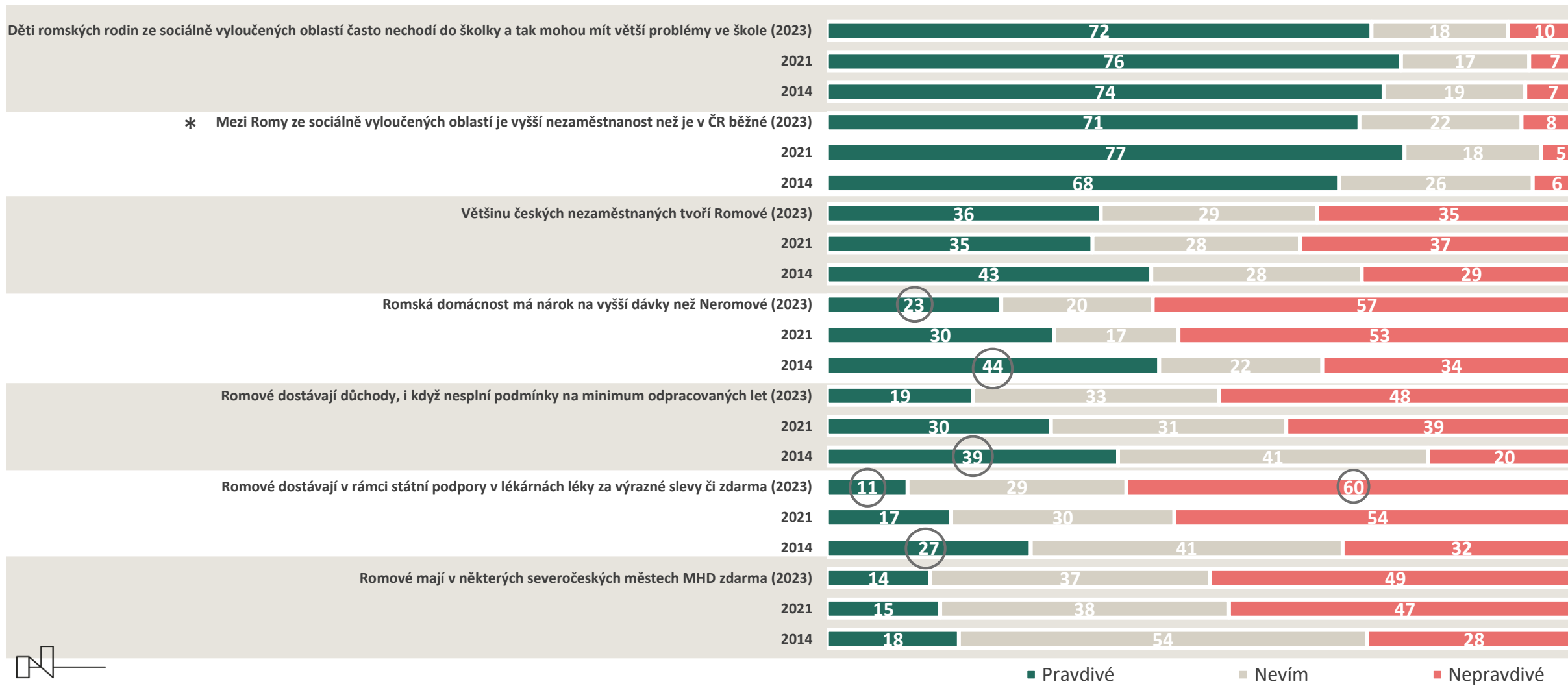
Od roku 2014 se částečně posunulo vnímání hoaxů o Romech. Konkrétně **výrazně méně mladých věří zprávám o nároku na vyšší dávky speciálně pro romské rodiny, důchodch i bez odpracovaných let či lécích zdarma v rámci státní podpory.**

Při rozeznávání hoaxů od pravdivých zpráv pozorujeme **významný rozdíl oproti rokům 2014 a 2021 u tří výroků.** První je výrok, že **romská domácnost má nárok na vyšší dávky než jiné domácnosti.** Oproti dvěma posledním šetřením se značně se snížil podíl těch, kteří tuto informaci pokládají za pravdivou na aktuální necelou pětinu. Naopak se ještě zvýšil podíl těch, kteří ji pokládají za nepravdivou.

Druhým výrokem, kde došlo k posunu vnímání je, že **Romové dostávají důchody, i když nesplní podmínky na minimum odpracovaných let.** Oproti dvěma předchozím šetření se nyní podíl těch, co danou informaci pokládají za nepravdivou, zvýšil téměř na polovinu. V roce 2014 jich bylo pouze 20 %.

Třetí výrok o Romech, kteří **dostávají léky s výraznou slevou či zdarma** je oproti letům 2014 a 2021 také vnímán značně častěji jako nepravdivý. Nyní prohlásilo výrok za nepravdivý 60 % respondentů. V roce 2014 tomu bylo pouze u třetiny respondentů.

rozeznávání hoaxů | porovnání etap

Norway grants

C5. Které z následujících věcí jsou podle vás pravdivé a které ne:

N 2023 = 1011 N 2021 = 1282; N 2014 = 861; graf zobrazuje údaje v %, hvězdičkou jsou označeny pravdivé výroky

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MEDIAN

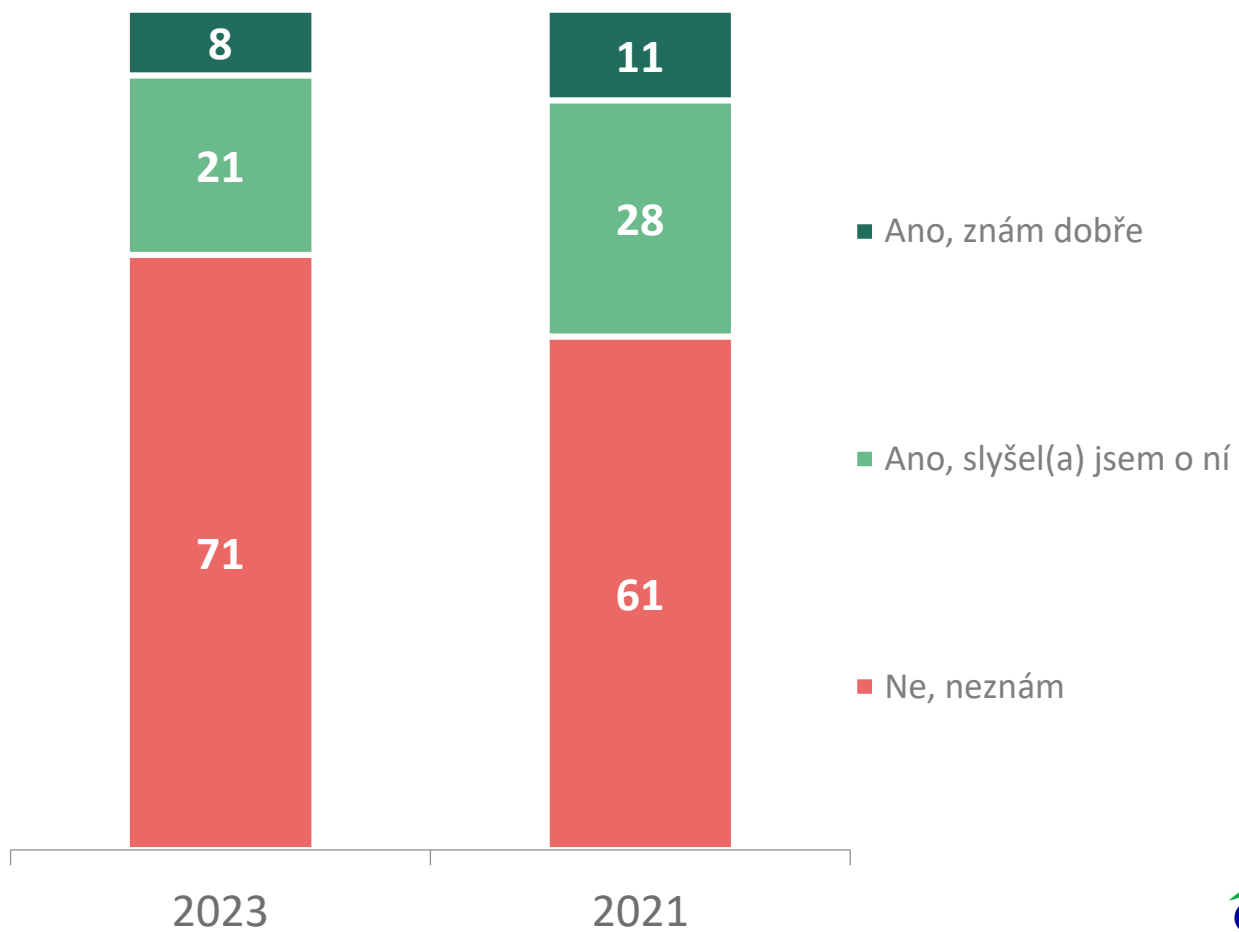
55

HATE FREE KAMPAŇ

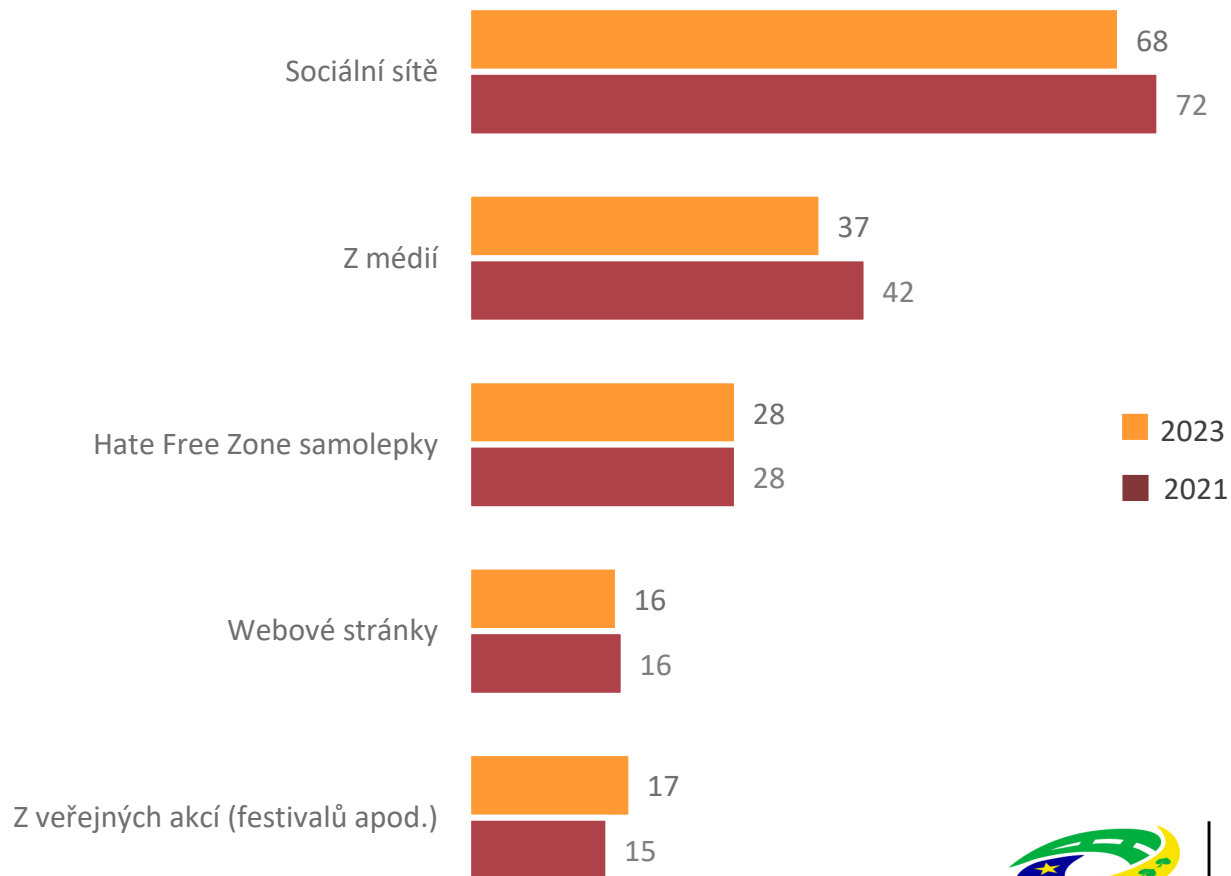

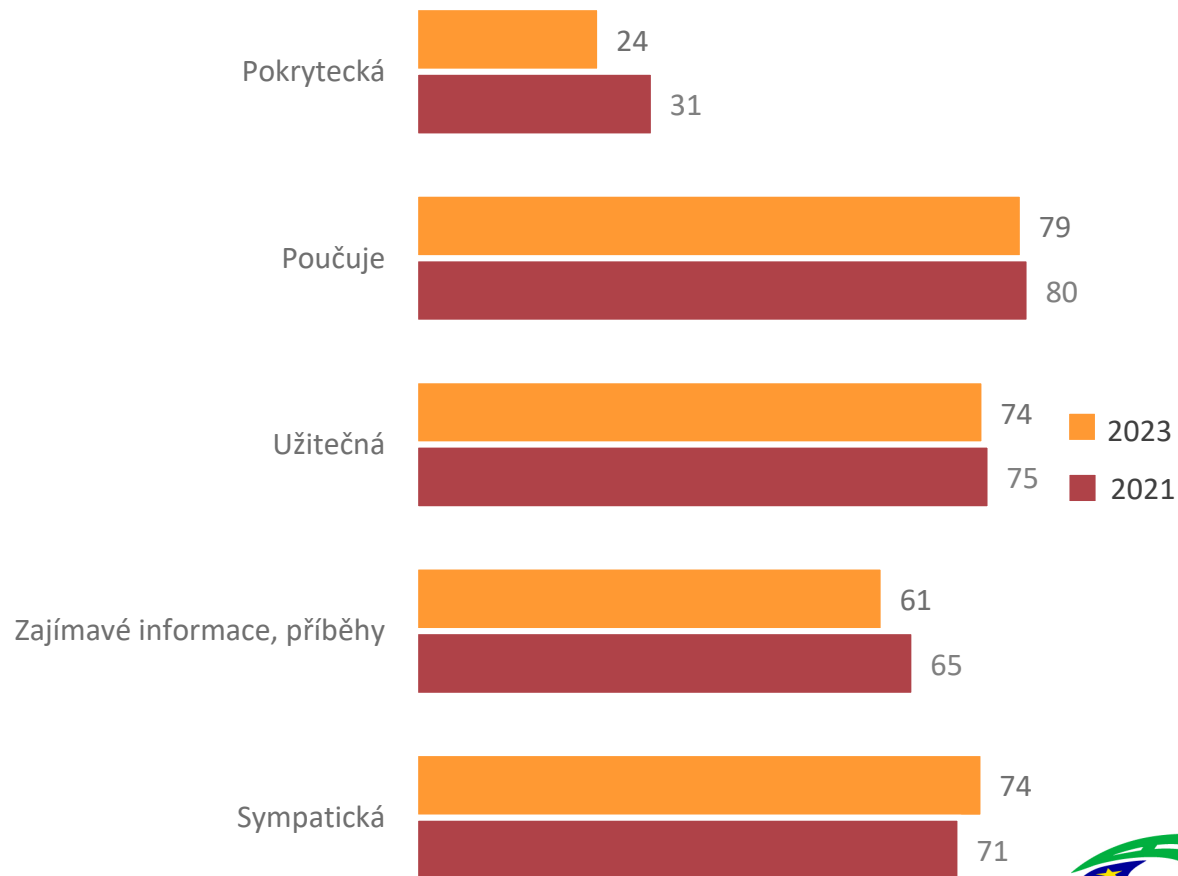
Hate Free | znalost kampaně

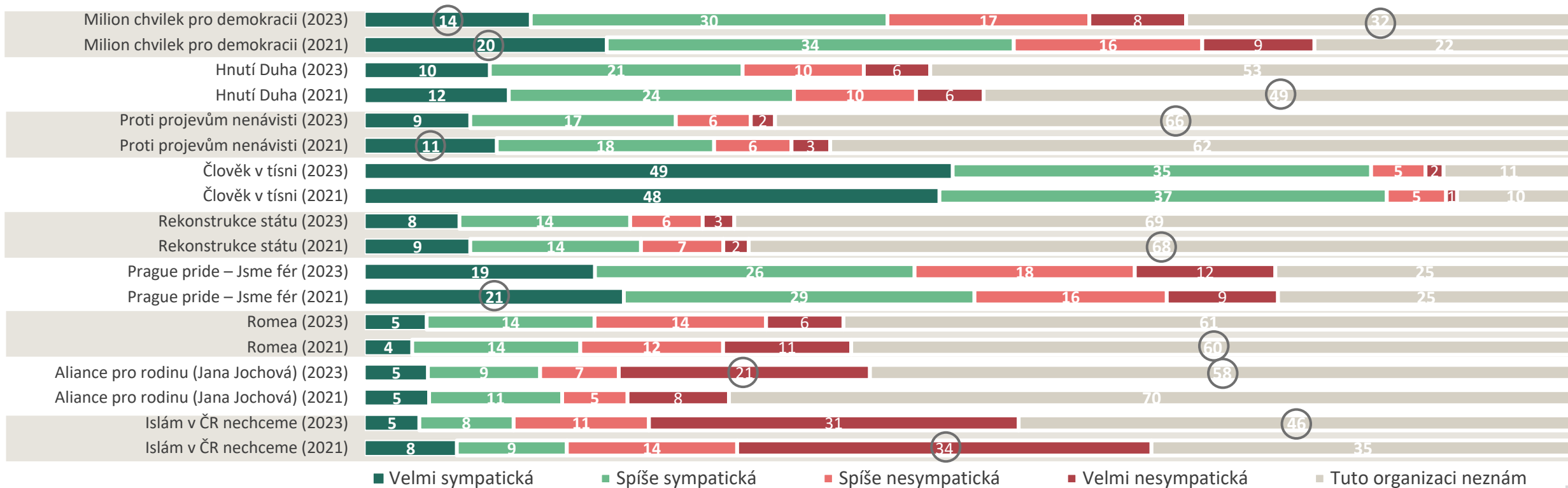
Hate free | zdroje informací o kampani

Hate free | zdroje informací o kampani

sympatie k organizacím | porovnání cílových skupin

POSTOJ K LIDSKÝM PRÁVŮM

---

shrnutí | postoj k lidským právům

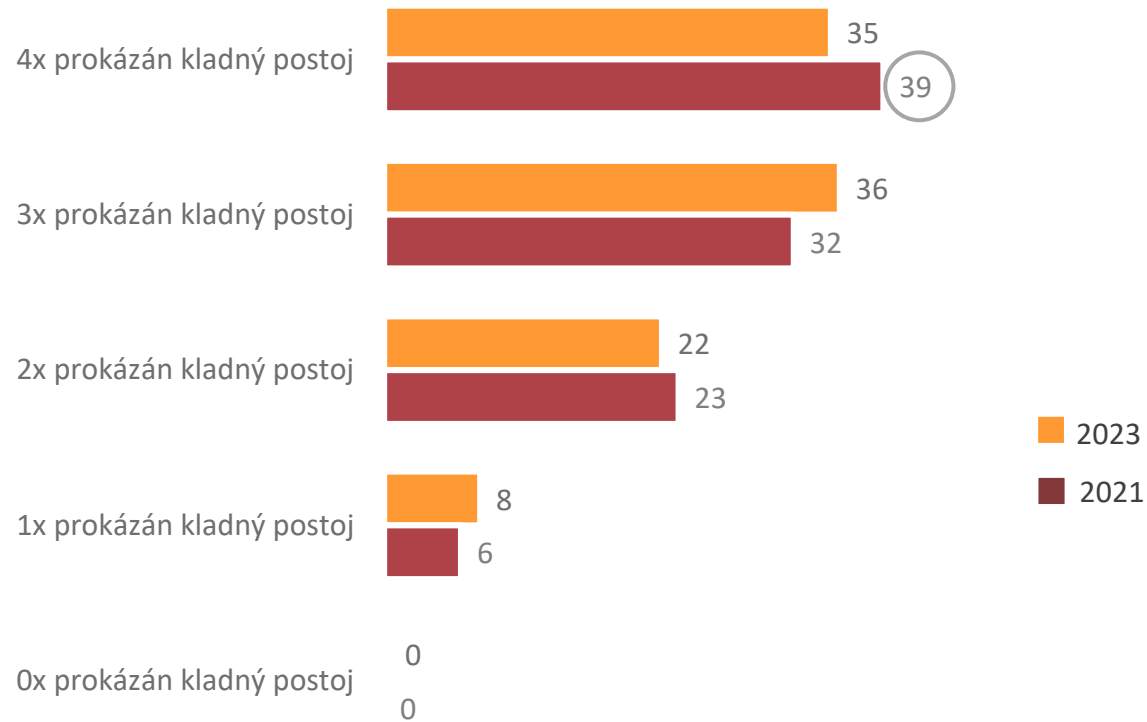
V postoji k lidským právům byli **téměř vždy negativnější vyučení** a také platil **efekt věku** – čím **mladší, tím ochotnější přiznávat lidská práva a případnou nápravu**. U většiny z nich také platilo, že pozitivnější postoje zastávaly ženy a také příslušníci specifických skupin či subkultur.

Znalostmi lidských práv garantovaných Listinou základních práv a svobod se od sebe cílové skupiny zásadně neliší. **Většina** respondentů **vybrala mezi lidská práva právo na svobodu náboženského vyznání a vyznání víry, právo na zdravotní péči, právo na ochranu před diskriminací**. Položky, které nejsou lidskými právy byly vybírány nejméně často.

Podobně si respondenti vedli i ve znalosti na jaké instituce se lze obracet ohledně ochrany lidských práv. Nejčastěji byly volené policie a soud, třetí pak úřad ombudsmana. Ten častěji volila mladší cílová skupina, muži a lidé z Jihomoravského kraje.

Jednotlivé otázky LP sloužily jako podklad pro **výpočet endline postoje k lidským právům**. Téměř **dvě pětiny** ve všech **4 otázkách prokázaly kladný postoj k tomuto fenoménu**.

baseline/endline

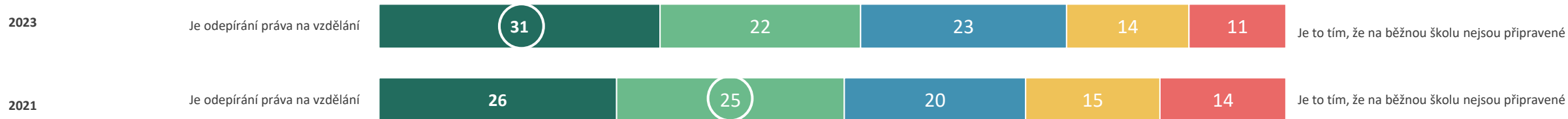

názory na vybrané lidskoprávní záležitosti

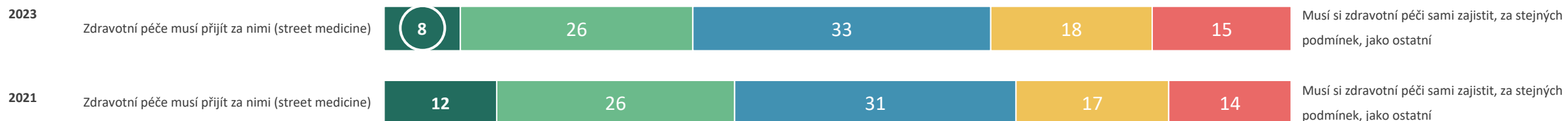
LP01A. Romské ženy byly v Československu (později v ČR), někdy nedobrovolně sterilizovány (tzn. bez jejich skutečného informovaného souhlasu jim byly trvale přerušeny reprodukční schopnosti).

LP01B. Romské děti jsou v České republice automaticky posílány do speciálních škol, přestože nemají žádný mentální ani fyzický hendikep.

LP01C. Lidé bez domova mají obtížný přístup ke zdravotní péči: kvůli strachu ze stigmatizace se bojí chodit k lékaři, nemají peníze na léky a nemají se kde léčit.

názory na vybrané lidskoprávní záležitosti

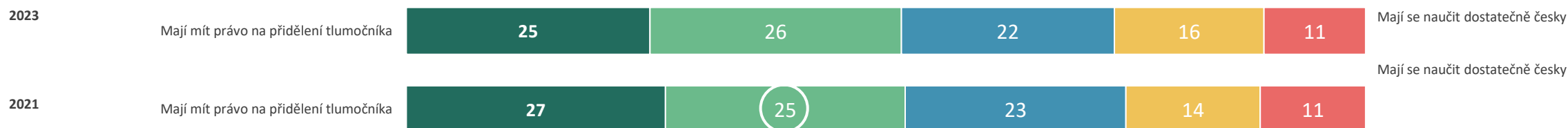
LP01D. Gayové a lesby v naší zemi stále nemohou vstupovat do manželství a jako pár adoptovat děti.

LP01F. Žadatelé o azyl, kteří pobývají v detenčních zařízeních, mají špatné životní podmínky.

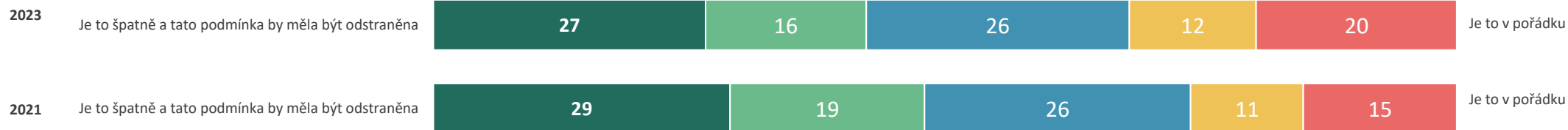

LP01G. Vietnamci, kteří zde dlouhodobě žijí, nemají při jednání s úřady nárok na tlumočníka, i když neumějí dostatečně česky, což jim komplikuje vyřizování různých záležitostí.

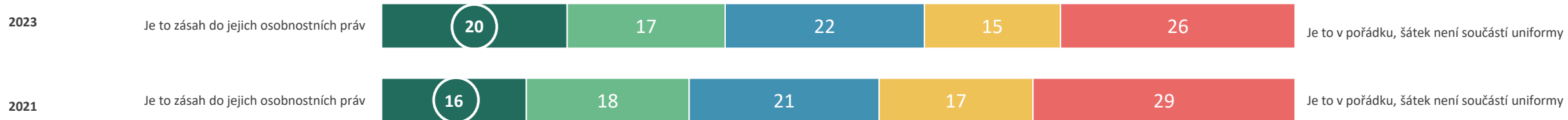

názory na vybrané lidskoprávní záležitosti

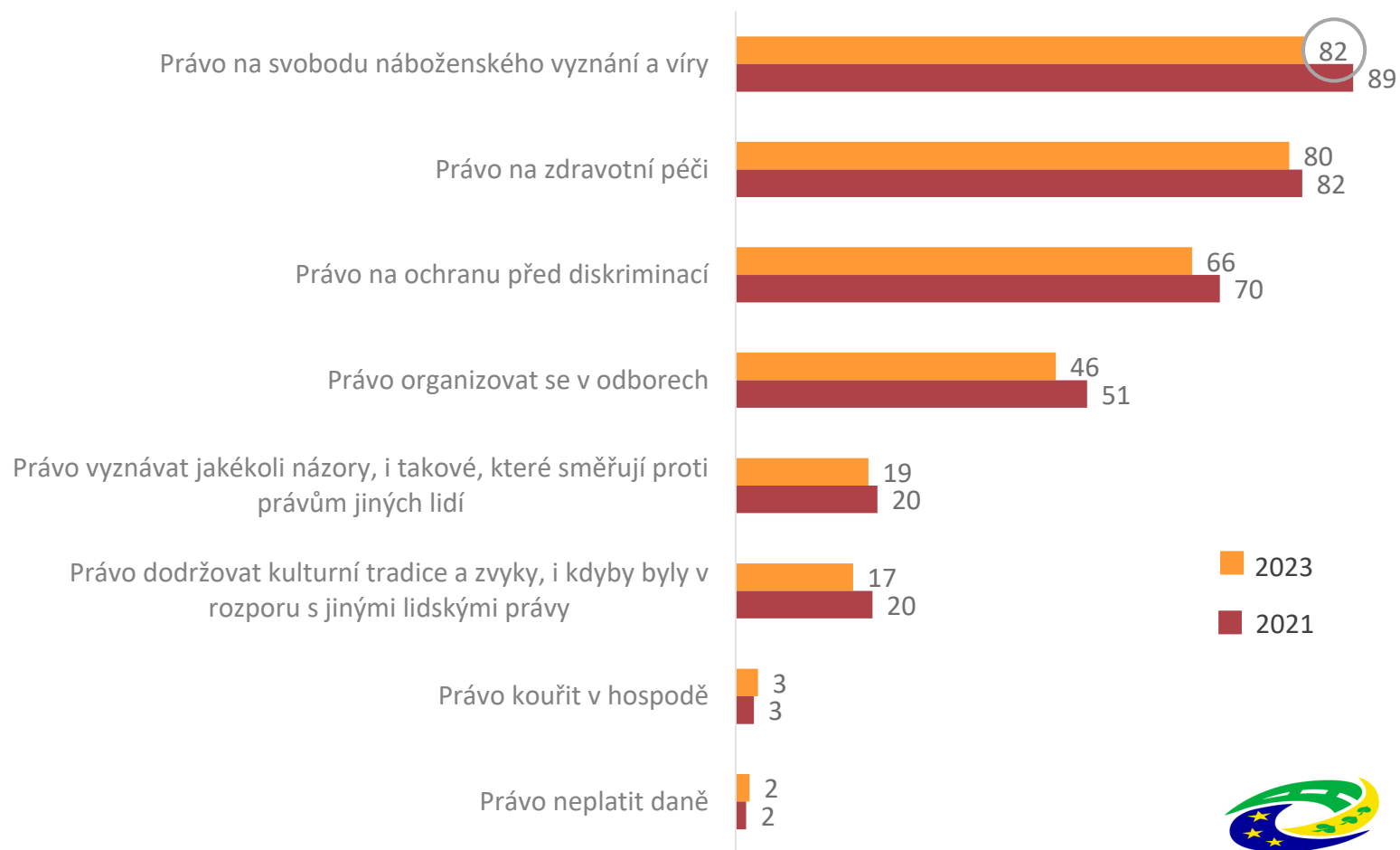
LP01E. Translidé, aby jim byla umožněna úřední změna pohlaví, musejí podstoupit sterilizaci, tedy odstranění pohlavních orgánů.

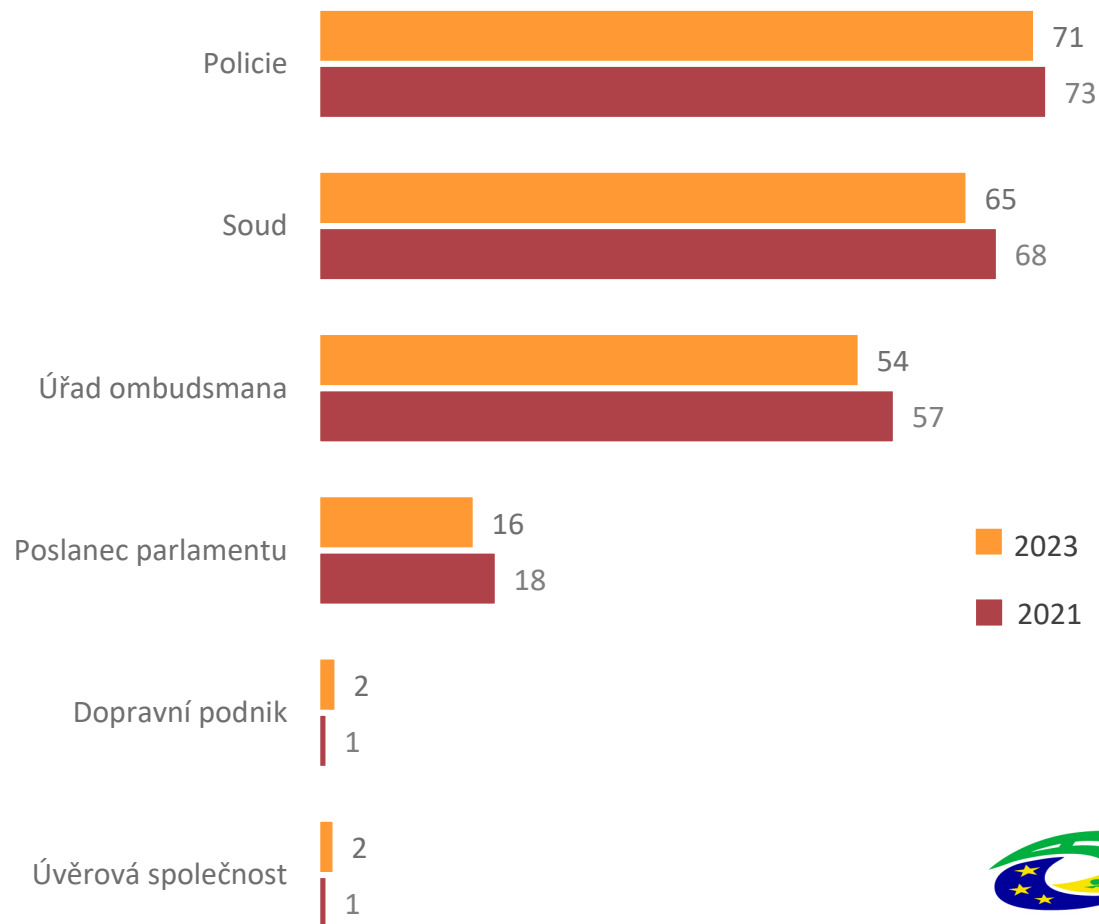
LP01B. Muslimským studentkám zdravotnických škol není umožněno vykonávat praxi v nemocnicích v šátku, který jinak nosí na veřejnosti za všech okolností.

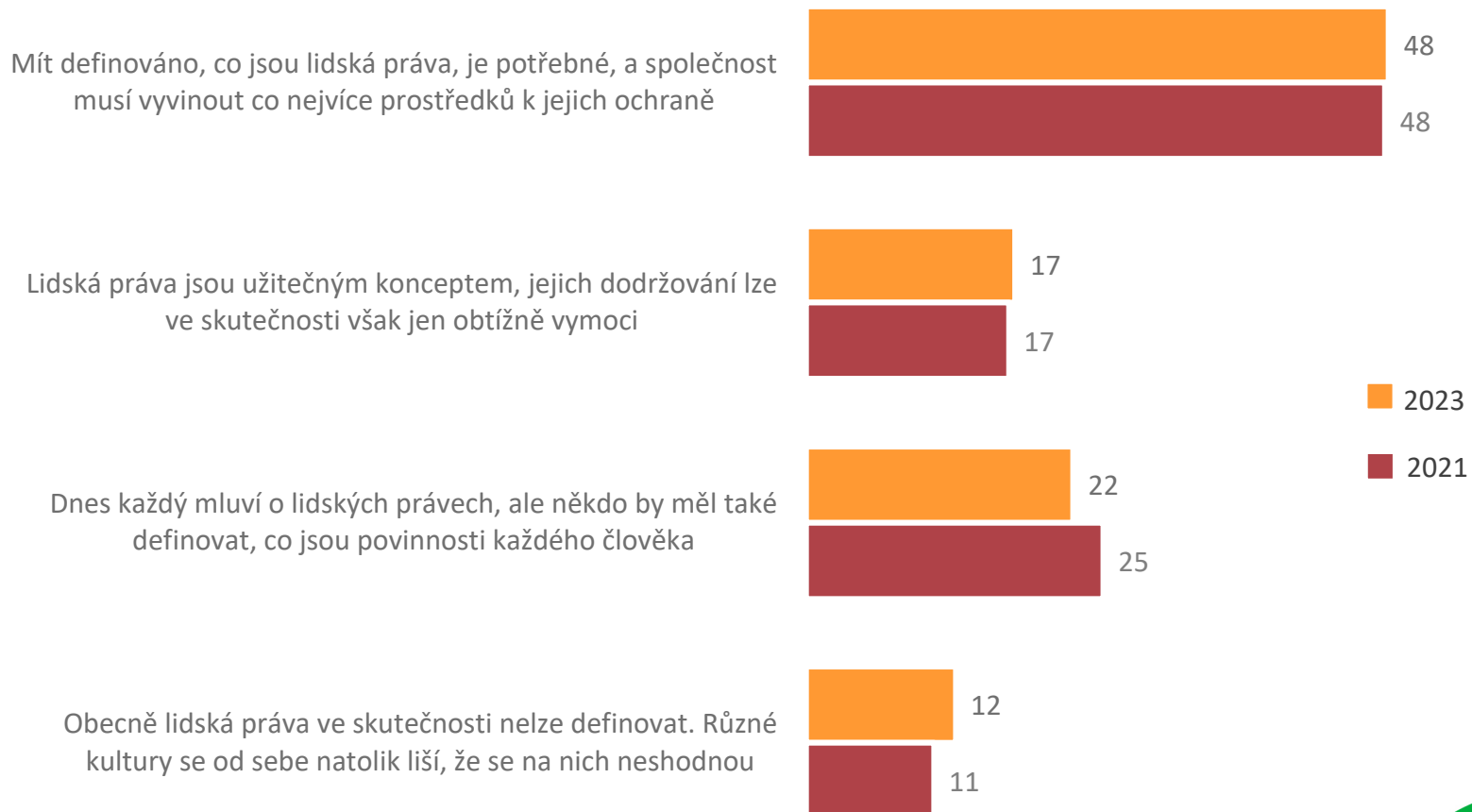
práva garantovaná Listinou základních práv a svobod

instituce pro ochranu lidských práv

postoj k lidským právům

M E D I A N

MEDIAN je nezávislá soukromá společnost pro výzkum trhu, médií a veřejného mínění & vývoj analytického a marketingového software.

Společnost působí na trhu od roku 1993 a realizuje všechny typy kvalitativních i kvantitativních výzkumů trhu a veřejného mínění, včetně oficiálních mediálních měření a MML-TGI.

MEDIAN je členem odborných sdružení:

[SIMAR](#)

[ESOMAR](#)

[TGI Network](#)

American Marketing Association

kontakt

Ivan Cuker
Petr Delong
Nikolas Dohnal
Vojtěch Dufek
Martina Veverková

ivan.cuker@median.cz
petr.delong@median.cz
nikolas.dohnal@median.cz
vojtech.dufek@median.cz
martina.veverkova@median.cz

MEDIAN, s. r. o.
Národních hrdinů 73
190 12 Praha 9
www.median.cz
225 301 111